

GRUODIS, RAČIŪNAS IR BACEVIČIŪTĖ BOSTONE

IZ. VASYLIŪNO TREČIASIS LIETUVIŠKOS MUZIKOS
SMUIKO RECITALIS

STASYS LIEPAS

Vienam koncertui dėl neįveikiamų kliūčių iš grandies iškristus, smuikininko Izidoriaus ir pianisto Vytenio Vasyliūno lietuviškos kamerinės muzikos ciklas savo trečiuoju koncertu, įvykusių šį m. kovo mėn. 17 d. Bostono Jordan Hall, jau persirito į antrąją pusę. Ketvirtasis koncertas (J. Gaidelio smuiko kūriniai) š. m. gegužės mėn. 5 d. užbaigs visą ciklą.

Kaip prisimename, antrasis koncertas buvo skirtas K. V. Banaičiui, neseniai mirusiam šiame krašte, taigi šiapus geležinės uždangos. Šio gi trečiojo koncerto programą ženklina įdomus pripuolamumas: tai trys smuiko sonatos trijų lietuvių kompozitorių iš "anapus".

Nesuskaldomos tautos idealas

Aiman, ne tik platus Atlantas skiria mus nuo jų. Baisių istorinių kataklizmų griūtys mus perskyrė ne siauresnės už okeaną ir politinis tarpekis, niauriai grūmojantis tos pačios tautos broliams dvasinio separatizmo ar net antagonizmo pavojais. Bet mūsų šiapus ir anapus vietinės politinės aistros tokios mažos ir visos skirtybės tokios menkos bepališka, kai tik mūsų galvosena užvaldo didysis kančios subrendusios, jokių politinių skirtybių galutinai nesuskaldomos ir neperlaiziamos mūsų tautos idealas. Jo besiekdami, mes vėl visi jungiamės į vieną, tapdami jos gyvastinio išsaugojimo ir kultūrinio subrendimo aktyvistais. Virš mūsų politinių ir ekonominių realybių mes lietuvių turėjome susirasti bendrą aukštesnę dvasinę vienybę, kuriuo vaikščiodami, vėl visi, kaip tos pačios tautos vaikai, sueitume į solidarią vienybę ir kūrybinę harmoniją.

Dvasinis tiltas, jungiantis su Lietuva

Per tą tragiškąjį politinį tarpekį mum reikia statyti visų savo išgalių dvasinį tiltą, neutralizuojant mus sprogdinantį politinį dinamitą, mobilizuojant visus veikėjus, kurie mus vienus su kitais vėl natūraliausiai surištų. Esamąjį būklį tiesiant

per tą prarastą brolišką ranką, viena iš mažiausiai kontroversinių ir širdis glaudžiausiai cementuojančių dvasinių jungčių galėtų būti, be abejojimo, lietuvių kompozitorių instrumentinė ir politiška "neutrali" vokalinė muzika. Mes šiapus galime pasididžiuoti, padarę jau neblogą pradžią: per mūsų radijus nuolat jau skamba dabartinės Lietuvos chorų ir solistų dainos, ištraukos iš naujų lietuviškų operų ir instrumentinės muzikos kūriniai. Lietuviškos plokštelės iš anapus, rodos, net geriau perkamos, negu mūsų vietinės. Jokių diskriminacijų mūsų anapusiniams kompozitoriams nėra ir mūsų koncertų programose. Šio, čia aptariamo koncerto programa yra to mažytė iliustracija.

Tokiom pat teisėm mes turėtume laukti kokio nors analogiško broliško revanšo ir iš anapus. Žinoma, gal tik siauresniame mastabe, kurį nūdienės politinės sąlygos jiems galėtų aprobuoti. Kiekvieną tokio revanšavimosi apraišką mes sveikintume dideliu supratingumu ir jautrumu.

Bacevičiūtės I Sonata da Camera

Užjūrio svečių koncertan įvesta Gražinos Bacevičiūtės I Sonata da Camera (Largo, Allegro, Tempo di minuetto, Andante sostenuto ir Gigue). Tokia barokinės gėdynės kamerinė "sonata", susidedanti iš eilės šokių ir lengvesnio turinio gėdynės, savo muzikine struktūra yra ankstyboji klasikinės siuitos pirmtakė. Įdomu, kad ypač pastarajame dešimtmetyje visur rodoma daug susidomėjimo barokine muzika ir daroma jos atgaivinimo pastangų. Jeigu neapsirinku, Bacevičiūtė, daug anksčiau visam tam sąjūdžiui užbėgdama už akių, gana savotiškai barokinę tradiciją atkūrė šį savo pirmąjį tokio stiliaus kūrinį. Jis lengvas, žaismingas, įdomus šokių melodinėmis ir ritinėmis idėjomis. Kai kur naudojamas neosaičiai modernizuotas harmonines priemonės, kondensuoto gyvo turinio elegantiškas Bacevičiūtės penkių trumpų dalių kūrinys įsiriškia į labai artimą siuitai formą.

Šiame koncerte Iz. Vasyliūnas pirmą kartą, bet jau visai efektingai, išnešė jį į estradą, savo repertuarą vėl praturtindamas ambicingu įnašu. Net techniniai klaidingos zovada šuoliuojančios allegro ir gigue dalys, jei dar ir nepasiekdamos visišką lengvumą, vis dėlto pradėjo be jokių sutrikimų.

Račiūno a-moll Sonatina

Pirmąją koncerto dalį užbaigė Antano Račiūno a-moll Sonatina. Ne per ilgą veikalą sudaro šios keturios dalys: masliu ramumu plaukianti Andante semplice, smagi, dviem šokių temom pagrįsta Allegro moderato, ilgesinga Andante ir ug-

Priskeliantis Kristus Skulptūra Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Vilniuje, (XVII amž.)

ningai laki Allegro vivace con fuoco. Mūsų klausytojus, dar ačiū Dievui, nepersisotinusius senesniosiomis muzikos formomis, sonatina stipriai pagavo, betarpiškai apeliuodama į jų širdį savo jausmus paperkančiu lyrizmu. Juo labiau, kad ji gerokai persisunkusi lietuvišku kloritu. Bet jos melodikoj kan-tileninį sruvenimą vienur kitur jau palyti vienodumo šešėlis ir gal vietomis jos harmoniją ir formą kiek pasendina per didelio konservatyvumo bruožas.

Račiūniško svajinio lyrizmo dainingosios platumos, nedrumsčiamose techninėse ekvilibristikos triukų, smuikininko tonas susirado save, išsiliedamas gražia lygia vibracija ir pilnu apvalumu. Pianistinis Vytenio darbas, ypačiai paskutinėje dalyje, blykstelėjo lengvumu ir elegancija.

Pirmoji lietuviška sonata — artojų dvasios triumfas

Koncerto programos antrąją dalį užpildė kapitalinis jo veikalas: Juozo Gruodžio d-moll sonata (sukurta 1922). Tai pirmoji mūsų muzikos istorijoje lietuviška smuiko sonata. Joje lietuviškam artojų buvo lemta atverti savo kūrybinę sielą,

mo technika. Bet po tuo vakarietiško priemonių rūbų nemiršta impulsyvi ir daininga aukštaičio širdis. Tai lyg mūsų pirmojo nepriklausomybės džiaugsmo giesmė. Tai muzikinis gyvenimiško giedrumo išsiliėjimas, sveikatos pertekliumi ištvinusios gyvybinių jėgų versmės kunkuliavimas. Savo žemės sultimis misdama, muzika rodo apstą energingo optimizmo, aukštaitiško entuziazmo, drąsių nutrūktgalviškų užmojų. Kiek čia jaunos neišsekvotos energijos, neaptemdytų vilčių ir vieno su kitu lenktyniuojančių siekimų! Tai dar civilizacinių ligų nepaliesto gamtos vaiko kryžstavimas viltigame laisvės ore.

Menininkų interpretacija

Šios sonatos atlikime gerai buvo jaučiama smuikininko ilgų metų studijinė patirtis ir impulsyvių Gruodžio dvasios intuityvi pagava. Suvedant gi bendrą koncerto balansą, teisingas skirtingų veiklų stiliaus, jų meninės prasmės suvokimas, pulki muzikinės frazės ekspozicija, aukšto skonio dinaminis niuansavimas — tai gal patys stambiausi bruožai, kurie šiuokart mane jo mene džiugino. Jis laikėsi pagarbioje aukštumoje taip pat pabrėžtiname pagrindinių temų ir aiškiai melodinės linijos pravedime. O jei taip dar aiškiau su-reljefinus fragmentines tonalines figūras ir dvigubų gaidų vieteles, kad jos nenustotų sankabumo su menine visuma? Dar daugiau padirbėjus "žudikiškuose" smuikių gaidų laukuose, įspūdis turėtų būti dar gaivališkesnis.

Turėdamas ne per daug komplikuotas faktūras Bacevičiūtės ir Račiūno kūrinuose, pianistas V. Vasyliūnas tik Gruodžio sonatoje išsitiesė visu savo muzikiniu ūgiu. Teko gėrėtis jo techninio pajėgumo ir stilistinio nusimanymo sinteze.

Ciklui artėjant į galą, be gražių meninių rezultatų jau turime, dėkui Dievui, ir kitų pragiedrulių. Klausytojų skaičius šiuose koncertuose jau palaipsniui auga. Jų mūsųjį dely "orkestras", atrodo, gaudžia vis smarkiau ir vieningiau, atsidėkodamas už muzikos pasišventėlių triušą. Bet baigti optimistine gaida kol kas dar nėra mano tradicija. Netgi būkštauju, kad ji nepavirstų į aiškiai pesimistinę. Mat, aš dar noriu paliesti seną ir mum čia "provincijoje" gana skaudų muzikinę kritikos rūpestį.

(Nukelta į 6 psl.)

Kertinė Parastė

KAI AIŠKIAUSIOS SĄVOKOS IR VELYKŲ SAULEJE APTEMDOMOS

Kai kas ieško šešėlių, mėgstama požemines tamsybes, šokdami per aiškiausias sąvokas į tamsiąsias vietas, kur susitinka kūnas ir sąmonė ir iš kur kyla mūsų tendencijų ir mūsų jausmų potvynis. Ten gimsta iškalbingiausi žmogiškojo gyvenimo konfliktai: baimė, meilė arba neapykanta iki pat "nusibodimo gyventi", ir tas šlykštumas, jei pasinaudosime šiuokščiu J. P. Sartre stilium.

Mūsų tikrovės niūriame labirinte žmogus dažnai nesugeba surasti ne tik išeities, bet net ir savęs. Egzistencialistai nori jam tai palengvinti, bet jų rodomas kelias nei patraukia, nei jėgų suteikia. Tą kelią jie apšviečia dviem blankiais žiburiais — baime ir rūpesčiu. Tai du svarbieji esimo elementai pagal Heideggerį, kuris egzistencializmo srovėje išryškina pesimizmą. Jo pesimizmas, tiesą sakant, yra nebe pagrindinis atominių bombos amžiuje pasaulis pesimistams virto tikru rojumi.

Naciam ir bolševikam žmogaus sielą nususinus

Po baisaus, visa naikinuso II pasaulinio karo, po Sibiro priverstinio darbo stovyklų bei kalėjimų, koncentracijos stovyklų baisenybių ir dujinių kambarių, po tėvynės praradimo, po savos tautos nežmoniško žudymo ir dabar vykstančio genocido, po savo artimiausių žmonių netekimo, po idealų suniokiojimo, kuriais buvo stipriai tikima ir kuriais savas gyvenimas buvo grindžiamas, daugelis yra jei ne daugiau ar mažiau pesimistas, tai bent sunkiausiai valandą leidžia pesimizmo nuotaikai pasiausti savo nuvargintoj ir prislėgtąjį sielą. Kas šiandien ilgiau ar trumpiau nestabtelia prie klau-simo: turi gyvenimas prasmę, ar jis yra beprasmiškas? Kas nepergyveno ir neperjautė tokių ar kitokių doktrinų baisaus antagonizmo, kurios visos liepia galutinėje pasekmėje žudyti ar žūti? Tad nieko nuostabaus, kad pats žmogus, tos amžinosios aukos, to nelaimingo, užueto, visada apgaudinėjamo ir apmeluojamo žmogiškojo vieneto problemas palietė.

mas sužadino didelį susidomėjimą. Tas žmogus, kuris visomis jėgomis veržiasi į gyvenimą — laisvą ir kūrybiną, laimingą ir jaukų, ir kuris yra traktuojamas tik kaip ekonominis, politinis ar istorinis mėsas daugiausia yra pamirštas "masinių tvarkų" architektas.

Pasimetę, dezorientuoti, nusivylę žmonės trokšta kokio naujo žodžio, o pasaulyje, kurio perversinės logikos nesugeba suprasti sveikas protas, visokios irracionalinės srovės, prie kurių neginėjimai priklauso ir ateistinis egzistencializmas, randa gerai parengtą dirvą bujoti. Jų filosofiniai prieskoniai, kurių visuomenė dažniausiai nesupranta, lygiai taip pat pasiekia savo tikslą, duodami jai kažkokį, dar ligi šiol nežinomą, neatskleistą žmogaus sielos gėlmės iliuziją. Ne iš ten laukina atsakymo.

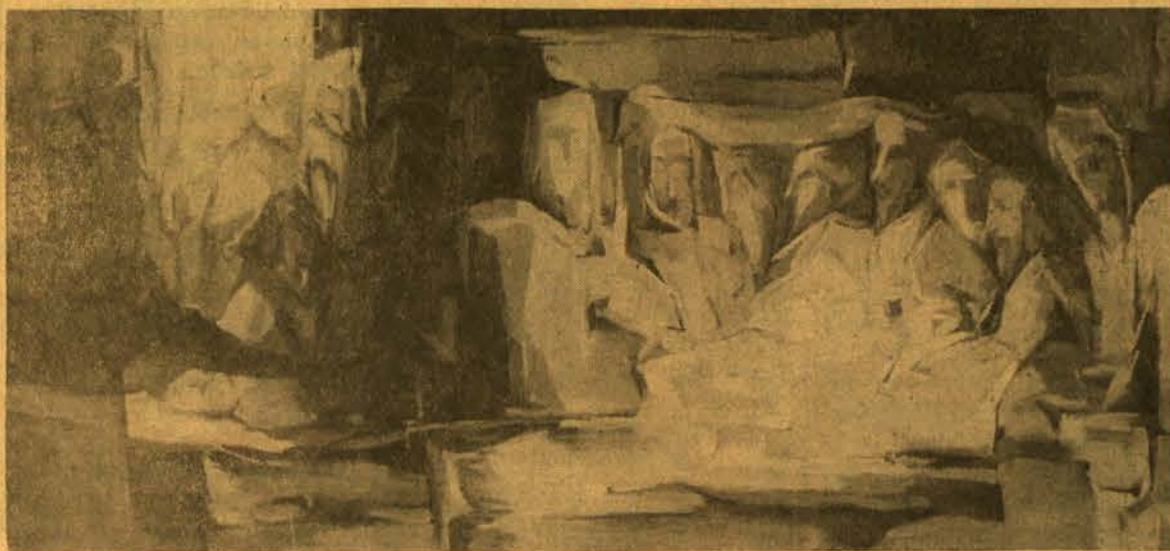
Bet pirma, negu žmogus susidare aiškia sąmonę to žmogišką prigimtį atitinkančio tobulo darnumo, kuriuo pasižymi Kristaus buvimas pasaulyje, jis savo paties dvasioje, kuri yra Dievo Dvasios paveikslas, galėjo pastebėti vienijančią ryšį, kuris iš vidaus jungia vieną daiktą su kitu. Prie tos laimingos sintezės, iš tikro, privykly baisenybių ir dujinių kambarių, po tėvynės praradimo, po savos tautos nežmoniško žudymo ir dabar vykstančio genocido, po savo artimiausių žmonių netekimo, po idealų suniokiojimo, kuriais buvo stipriai tikima ir kuriais savas gyvenimas buvo grindžiamas, daugelis yra jei ne daugiau ar mažiau pesimistas, tai bent sunkiausiai valandą leidžia pesimizmo nuotaikai pasiausti savo nuvargintoj ir prislėgtąjį sielą. Kas šiandien ilgiau ar trumpiau nestabtelia prie klau-simo: turi gyvenimas prasmę, ar jis yra beprasmiškas? Kas nepergyveno ir neperjautė tokių ar kitokių doktrinų baisaus antagonizmo, kurios visos liepia galutinėje pasekmėje žudyti ar žūti? Tad nieko nuostabaus, kad pats žmogus, tos amžinosios aukos, to nelaimingo, užueto, visada apgaudinėjamo ir apmeluojamo žmogiškojo vieneto problemas palietė.

Dvasios buvimas žmogiškuose veiksmuose yra nepaneigiamas, ir jį liudijimas pasaulyje negali būti nutildomas kitaip, kaip tik iš anksto priimtais nusistatymais bei moksliniais prietaisais.

Dieviškos vienybės ir darnumo tema

Dvasia ir darnumas yra vienas antro tarpusaviai liudininkai: kaip dvasios pilnybė visuomet atlieps darnumo pilnybę, taip kiekvienas nesutartinas, kur jis neapsireikštų — mokslo, mene, gyvenime — parodo kokią nors kliūtį jos pilnam išsiskleidimui.

Toks abipusis vieno su antru santykiavimas verčia nusiteikti taisy, kurie literatūros ir meno srityje platina nesutartinumą ir, kaip jie patys teigia, absurdiškumą kultūrai. "Kas liktų iš pasaulio ir iš žmogaus, (Nukelta į 2 psl.)

Sesuo Mercedes (S. Mercedes darbu paroda nuo balandžio mėn. 6 d. iki balandžio 26 d. vyksta Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicagoje. Paroda atdara visais septyniomis savaitės dienomis nuo 1 val. popiet iki 4 val. 30 min.)

Šiame numery:

- Kai aiškiausios sąvokos ir Velykų sauleje aptemdomos.
- Gruodis, Račiūnas ir Bacevičiūtė Bostone.
- K. V. Banaičis ir mūsų lietuviškos dainos.
- Sesers Marijos Jurgitos Saulaitės pirmoji knyga.
- Jean Dobraczynski "Jis prisikėlė".
- Nužudytoji rusų literatūra.
- Pavasaris Portugalijoje.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

K. BANAITIS IR MŪSŲ LIAUDIES DAINOS

Elenos Blandytės rečitalio proga

VLADAS JAKUBENAS

Liaudies dainų pavartojimas muzikos kūriniuose ir iš viso jų harmonizavimas sudaro vieną iš muzikos problemų. Vakarų Europos muzika išsivystė laipsniškai viduramžiais; jos pradmenys išėjo iš bažnytinio giedojimo, ypač iš lotynų kalbą pamaldose vartojusios Vak. Europos.

Šis tas iš atitinkamos muzikinės raidos

Pradžioje, besiremama užsilikusia graikų muzikos teorija, Vakarų muzika greit nuėjo savais ir nepriklausomais keliais. Antikinė graikų ir romėnų muzikinė teorija paliko mums gana komplikuoatą gamų (garsų eilių) teoriją ir mūsų praktikai nepritaikomą pažūrą į saskambius; būtent, kad tercija ir seksta — mūsų ausims ypač malonūs saskambiai buvo priskiriami prie draudžiamų dionansų. Aplamai senovės teorija nieko nekėlė apie saskambius, ar polifoniją, t. y. keleto balsų judėjimą vienu laiku. Visas gi vakariečių muzikos principas išėjo iš polifonijos, iš harmonijos, iš daugelio balsų saskambio. Naujiems amžiams prasidėjus, jau buvo išsivysčiusi savyje užbaigta balsų jungimo sistema su tiksliai užrašoma ritmine ir intonacine notacija; Naujieji Amžiai atnešė kai ką naujo — vyraujančią melodiją, lydimą harmoniško akompanimento. Kartu gi iš graikų teorijoje minimų daugelio garsų eilių kombinacijų vakariečių muzika apsiribojo dviem garsų eilių rūšimis — mažoru bei minoru.

Tas išsivystymas ėjo pradžioje vien per bažnyčias, vėliau per aukštuomenės dvarų kapelas, vokalines ar instrumentines. Liaudies giedojimas, liaudies dainos pasiliko nuošaliai; liaudies melodijų itaka ir barokinio ir klasiikinio laikotarpio muzika yra ribota, nors tam tikri nacionaliniai stiliai vis dėlto jaučiami. Instrumentinės polifoninės muzikos srityje J. S. Bacho (vokiečio) muzika skamba kiek kitaip, negu italo D. Scarlatti, arba prancūzo Fr. Couperin, ar anglo Purcellio. Bet visumoje — „kultūringoji“ vakariečių muzika išsivystė ne pagal liaudies muzikos pagrindą.

XIX amžiaus romantikos laikotarpis atnešė kartu ir didęjantį susidomėjimą liaudies melodijomis. Atsirado tam tikrų naujų problemų. Daugelio tautų liaudies melodijose užsiliko platus senovinių tonacijų vartojimas, neįtelpas į viešpataujančią mažorą — minoros schemą. Liaudies melodiją harmonizavus

įprastu, „mokyklinės harmonijos“ būdu, ji netekdavo dalies savo individualumo. Antroji XIX a. pusė atsiradę nacionalinių kryptų kompozitoriai pradėjo ieškoti naujų, klasiškoms ausims egzotiškai skambančių būdų toms melodijoms apipavidalinti. Panašiu keliu nuėjo jau Fr. Chopinas bent savo mazurkose, vėliau rusai M. Musorgskis, R. Koršakovas ir kiti, norvegas E. Griegas, iš modernistų — rusas I. Stravinskis, vengras Bela Bartok ir daugiau.

Liaudies melodijos aplamai ir lietuviškosios jų ypatybės

Liaudies melodijos turi be kitko dar vieną savotišką ypatybę: jos gali skambėti idomiškai ir originaliai liaudies lūpose, tačiau gali žymia dalimi nustoti savo originalumo, jas panaudojus negabiam kompozitoriui. Kitaip sakant, vien liaudies melodijų panaudojimas dar nepadaro kompozitorių tautiškai originalių; antra vertus, yra kompozitorių, beveik nenaudojusiu liaudies melodijų, kurie vis dėlto laikomi savo tautos dvasios reikėjais.

Lietuvių liaudies dainos turi savo specifinių problemų. Senesnių šaltinių mūsų liaudies melodijų rinkiniai, kaip Ch. Bartšch'o apie XIX amžiaus vidurį surinktos dainos didelėje daugumoje remiasi senovinėmis tonacijomis ir mūsų ausims skamba gan egzotiškai. Šiaip gi mūsų dainų originalumą sugriovė taip vadinamas, „turavojimas“, t. y. dainavimas, pritaikant antrą balsą tercijomis arba sekstomis. Idomu, kad šitą pažūrą reikią šiaip visai ne muzikas, bet gilius lietuvių kalbos ir tautosakos tyrinėtojas suvokietėjęs Prūsų lietuvis Fr. Kuršaitis (Kurschat), kuris viename iš savo veikalų mini, kad apie XIX amžiaus vi-

Elena Blandytė
Nuotr. S. M. Jameiko

Pragydo tulpės visos kartu...

Nuotrauka R. Kisieliaus

durį išsiplėtę paprotys dainuoti dainas „turavojant“ suteikė joms dirbtinio mažorinio charakterio, atimant jų pirmąjį tonalinį originalumą. Ši pažiūra keistai skamba eilinio skaitytojo klausai, tačiau kiekvienam išlaivintam muzikui tai yra neginčytina tiesa.

K. V. Banaičio credo ir jo originalumas

Mūsų senesnės kartos muzikai kaip J. Naujalis. C. Sasnauskas.

Kazimieras V. Banaitis

ėmė mūsų dainas tokias, kokias jie tada girdėjo, ir stengėsi jas apvilkti „mokyklinės harmonijos rūbais“. Idėja, kad mūsų dainos yra „pagadintos“ turavojimo ir kad reikalinga ieškoti kažkokių naujų kelių, gimė jau ir pas M. K. Čiurlionį ir pas St. Šimkų, kurie vienaip ar kitaip tas problemas sprendė.

K. V. Banaitis ypač buvo susidomėjęs mūsų liaudies kūryba ir turėjo išdirbęs keletą tvirtų dėsnių. Jis tikėjo, kad mūsų liaudies melodiją reikia traktuoti, kaip vienbalsę ir ieškoti, iš to išeinant, jos harmonijos, kuri dažniausiai sprendžiama, vartojant senovines tonacijas, o ne įprastinį mažorą — minorą. Antra: K. V. Banaitis buvo griežtai priešingas bet kuriam liaudies melodijos „išplėtimui“, manydamas, kad kiekvienas toks priedas prie melodijos yra dirbtinis. Jo dėsnių buvo: melodija turi būti pa-

likta tokia, kokia ji liaudyje dainuojama; įvairumo gi reikalinga ieškoti, keičiant harmoniją pagal posmo turinį, pridėdant palaidinčius motyvus be žodžių (a...) ar keičiant akompanimento charakterį ar interliudijas. Akompanimentą, jo nuomone, reikalinga išlaikyti diatoniskame stiliuje, vengiant chromatisimų, kurių beveik nėra mūsų liaudies melodijose. K. V. Banaičio dėsnių visumoje yra teisingi, tačiau, kaip paprastai, jie nėra absoliutūs. Mūsų literatūroje mes turim puikų pavyzdį „išplėtos“ liaudies melodijos, kuri vis dėlto skamba natūraliai ir liaudiškai: tai yra visiems žinomas St. Šimkaus „Oželis“. Idomu, kad St. Šimkaus liaudies dainų ankstyvose harmonizacijose panaudoti visos harmonizacijos panaudoti „išplėtimai“ vėliau, per chorų koncertus, grįžo į liaudį ir pasidarė naujesnės versijos tikrosios liaudies dainomis. Taip pat ir vėlesnė St. Šimkaus liaudies melodijų harmonizacijose kartais nevengiama chromatismu, ar staigiesnių moduliacijų, o vis dėlto jos yra idomišios ir tautiškai charakteringos.

K. V. Banaičio gausus liaudies dainų harmonizacijų lobynas yra monolitiškai — vieningas, kiek asketiško charakterio. Plačiai vyrauja senovinės tonacijos ypač randama, taip vadinama, „dorinė“, fortepijonu ant baltų klavišų paskambinus garsų eilę nuo „d“ iki „d“. Kai kurios dainos plačiau išplėtos, nekeičiant pačios melodijos, bet kiekvienam posmui suteikiant kitokio pobūdžio akompanimentą; kad kurios ypač posminės, kur visiems posmams galioja tas pats akompanimentas, o solisto uždavinys — įnešti įvairumo, skirtingo turinio posmus įvairiai atliekant. Kai kur einama tarpiniu keliu, pateikiant dvi ar tris akompanimento versijas, naudojamas pakaitomis. Yra stengiamasi iš kiekvienos dainos sudaryti atskirą, savyje užbaigtą kūrinį; to siekiama, naudojant gan ribotas techniškas priemones, bet pla-

niausios liaudies dainos, kokias jie tada girdėjo, ir stengėsi jas apvilkti „mokyklinės harmonijos rūbais“. Idėja, kad mūsų dainos yra „pagadintos“ turavojimo ir kad reikalinga ieškoti kažkokių naujų kelių, gimė jau ir pas M. K. Čiurlionį ir pas St. Šimkų, kurie vienaip ar kitaip tas problemas sprendė.

jas, toks, kuris myli, kas yra, ir visa daro, kad ji būtų pripažįstama ir vykdoma. Jis būtinai stos ryžtingai jos ginti prieš jėgas ir kryptis, kurios priešinosi jos vykdymui, ar tai šios slėpsis jame pačiame — piktai polinkiai, — ar ateidamos iš lauko — šėtonas ir jo prietariai. Ne kitaip žiūrėjo į krikščionį ir šv. Povilas, nurodėdamas jam Dievo tvarkos priešus ir skatindamas užsidėti Jo ginklus, kad pajėgtų atsisipirti velnio žabangoms, susijusdamos savo stėras tiesa ir apsilvildamas teisingumo šarvu (plg. Efez. 6, 11 ir 14).

Daugiau nei estetiniam pasigėrėjimui

Pašaukimas į krikščionybę nėra todėl Dievo pakvietimas estetiniam pasitenkinimui, įsijaučiant į Jo nuostabią tvarką, bet pareigingas šaukimas į neuilstantį veikimą, kuris yra

Velykos — Kristaus prisikėlimas — bus nesuprantamos, jei mes iš savo širdies ir proto išmesime Dievo Žodžio įsikūnijimą — Kalėdas, ir šventosios Dvasios atsiumtimą — Sekmines... nes šv. Dvasia „gyvena ne tik kosmose, ne tik daiktų prigimtyje, bet ji yra ir Atpirkimu sukurtos tvarkos principas: ordo gratiae“ (A. Maceina).

Šis straipsnis yra netiesiogis atsakymas į Kultūrinio priedo redaktoriaus prašymą — parašyti Kertinei parašė: ar mes esame Didžiojo Penktadienio ar Velykų ryto išvakarės? K. Tilinis

Čia išnaudojant šio instrumento teikiamas spalvas.

Ryžtingas ir sveikintinas solistės užmojis

Dainininkė Elena Blandytė pirmą kartą išėina į viešumą su dainų rečitaliu. Ji pasirinko savotišką, stilistiškai griežtai apribotą uždavinį: visą vakarą pašvesti liaudies dainoms, harmonizuotoms vieno autoriaus — K. V. Banaičio, kurs šiam uždaviniui pašventė itin žymią savo mūsų muzikos lobyną šiuo požiūriu užima labai ypatingą vietą. Tokios rūšies rečitalis bus bene pirmas mūsų šios šalies muzikos gyvenime. Smulkininkas Iz. Vasyliūnas, vadovavęs parapijos chorui Lawrence, Mass., yra parėngęs choro koncertą taipgi vien iš K. V. Banaičio harmonizuotų liaudies dainų. Elena Blandytė pirmoji ryžtasi atlikti tokį pat žygi solo dainų srityje. Uždavinys yra atsakingas ir savotiškai sunkus. Čia yra kitokie sunkumai, negu sudainuoti operą, ar atlikti įvairių romanų bei operinių arijų koncertą. Reikia

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINTUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076.

Rezid. Tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINE CHIRURGIIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą, jei neatsiliepią, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rez. 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7668
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak.: nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-6los ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad., 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv., 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais, 2-9 v. Šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Skelbkites „Drauge“.

išlaikyti publikos dėmesį aiškiai apriboto, gan vienodo stiliaus ribose; apsiribojus, reikia sukurti nuotaiką, kartu įnešant galimo įvairumo dainų atlikime.

Elena Blandytė mūsų visuomenei yra žinoma kaip aktorė, deklamatorė ir dainininkė: šioj pasakutiniioj srityje ji yra ne kartą itin kultūringai pasirodžiusi su trumpesnėmis programomis mūsų parengimuose. Jos koncertas, tiek dėl jos debiuto atsakingame uždavinyje, tiek ir dėl idomaus, neįprasto repertuaro, yra laukiamas mūsų muzikos mėgėjų su nemažu susidomėjimu. Solistė rimtu atsidėjimu ruošiasi savo programai; jos K. V. Banaičio harmonizuotoms liaudies dai-

noms pašvestas rečitalis, įvyksta Čiurlionio galerijos patalpose, Jaunimo centre, Chicagoje, globojamas ateitininkų meno draugijos „Satrijos“, balandžio mėn. 20 d. (šeštadienį) 7 val. vak.

• **Steilerio misininkas archeologas dr. Theodor Verhoeven**
SVD Indonezijos Timor saloje, netoli Atambua miesto, surado išnykusios Stegodon dramblių rūšies suakmenėjusį skeletą, kurio amžius siekia arti dviejų šimtų tūkstančių metų. Panašūs radiniai yra rasti Azijos kontinente. Tai leidžia spręsti, kad priešistoriniais laikais Timor ir kitos Žundos salyno salos betarpiu priklausė Azijai.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 2-6 ir Šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuseerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepią, skambinti: MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuseerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. popiet.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštad. 12-5 val. p. p., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KODIRIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakara. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlack 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val., antrad. ir penkt. 1-4 val.
Prilimėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 3 v. v. p.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "contact lenses".
Val.: 9:30-12:30 ir 1:30-3:30
Kitom. valandom susitarus
Uždaryta antrad. ir trečiad.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 2-9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMĄS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
Val.: pirmad., antrad., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2-5 popiet.
ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIIJA
PRITAIKO AKINTUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2030
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 9 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2760 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Šeštad. ir trečiad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-8099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimėja ligoninė tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. vak.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Ave.
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2-4 popiet.
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-8160
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. popiet. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141; Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vak. Šeštadieniais 10-2 val. p. p.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

jei prarastų darnumo nuovoką ir pagarbą? Tačiau to siekia tie, kurie bando grožio ir vilionių skraiste apsupti tai, kas biauri, nuodėminga, pikta. Juo labiau, jų puolimai peržengia estetikos ribas, įstumdami pačią žmogaus vertybę į akligatvį, žmogaus, kuris, būdamas dieviškosios Dvasios paveikslas, iš esmės yra suaugęs su darnumu ir tvarka. Vis dėlto negalima neigti, kad blogis gali būti atvaizduotas tikro meno šviesoje, kad tas atvaizdavimas protui ir pojūčiams atrodytų kaip prieštaravimas dvasiai, kaip jos nebuvimo ženklas. Menas gi tuo labiau spindi orumu, juo daugiau jis atšviečia dvasią žmogaus, Dievo paveikslą, ir, nuosekliai, juo labiau jis pavaiz-

duoja savo kūrybos našumą ir pilną subrendimą, plėtodamas dievišką vienybę ir darnumą temą savo veiksmams ir įvairioms gyvenimo apraiškoms" (Pijus XII).

Dieviškoji kosmoso simfonija, ypač žemėje ir tarp žmonių, aukščiausiojo Kūrėjo yra patikėta pačiai žmonijai, kad ji, tarsi didžiulis orkestras iš skirtingų laikų ir įvairiausių instrumentų, pačiam Kristui vadovaujant, ištikimai atliktų savo paskirtį. Dievas yra davęs žmonėms savo planus, kad juos asmeniškai ir laisvai įvykdytų, jausdami savo pilną moralinį atsakingumą ir, reikalingai, veikdami nepaisytų vargo ir aukų, pagal Kristaus pavyzdį. Tuo atžvilgiu krikščionis pirmoje eilėje yra dieviškosios tvarkos pasaulyje gerbė-

PIRMOJO ŽINGSNIO PĖDA

Sesers Marijos Jurgitos Saulaitytės poeziją pasitinkant

Sesuo Marija Jurgita Saulaitytė, KAI MES NUTYLAM. Viršelis. — Uosio Juodvalkio nuotrauka. Immaculata Press, Putnam, Conn. 1967 m. Rinkinys 88 psl., kaina \$2.00, gaunamas "Drauge".

KAZYS BRADŪNAS

nykštės mūsų literatūrinės ateities grindimo prasme.

Sitokioje situacijoje, žinoma, visai nešėliuotas optimizmas gal dar būtų ir per ankstyvas. Bet ir beviltiškan pesimizman grimzti dar neverta. Gal dar ir per anksti tvirtinti, kaip R. E. Maziliauskas "Europos Lietuvių" vasario mėn. 6 d., kad čionykštėje mūsų literatūros raidoje jaunas Kazys Almenas

Ne paslaptis, kad šiuo metu laisvojo pasaulio lietuvių literatūros ateitis nėra per daug šviesi. Patys save apgaudume, jeigu apie ją kalbėtume optimizmu persunktais žodžiais, lyg tais žodžiais būtų ne tik jos egzistencija užtikrinta, bet ir nubrėžta jos raidos kreivė, kylanti į naujas, dar nepasiektas viršūnes. Žinoma tačiau, kad tik žodžiai gali mūsų literatūros ateitį čia užtikrinti, bet tik ne tuščių kalbų ir ne abejotinių receptų žodžiai, o pačios kūrybos žodžiai, persunkti nebūtinai optimizmu, o visos žmogiškosios būties ypatumu, kurin įeina ne vien tik šypsny, bet ir ašaros ir kančia.

Pagrindinis rašytojo instrumentas

Ir kaip tik nuo kūrybinio žodžio apvaldymo priklauso ir priklauso mūsų čionykštės literatūros ateitis. Šiaip ar taip, kiekvienam rašytojui pagrindinis jo darbo instrumentas yra žodis. Gali rašantysis turėti puikiausius suplanuoto romano metmenis, dramos užuomazgas ir atomazgas, jausti eilėraščių minties ir formos slinkti, bet jeigu nebus ligi panagių tvirtas instrumento — žodžio, vartojime, kalbos žinojime, dėmesio verto rezultato nebus pasiekta, nebus prasimušta priekinė, o sukinėjama masi kažkur kitų nueitų ir kitų išgrįstų keliu, gi bandant eiti savuoju, jis bus duobėtas, sliūdis, vedantis ne į Parnaso viršūnę, o tik į smulkius pakalnės krūmelius.

Va, čia rūpestis ir gnybtelėja širdį, kai žinai, jog laisvojo pasaulio lietuvių literatūros ateities gyvastingumas priklauso ne vien tik nuo čia bręstančio ar jau ir subrendusio jaunimo liet. literatūros skaitymo, bet ir nuo jos kūrimo. Ar tas jaunimas moka ir ar mokės tobulai vartoti pagrindinį rašytojo instrumentą — lietuvišką žodį, atseit, ar jis čia išmoks tobulai savo gimtąją kalbą ne vien tik kasdieniniame šeimos narių pokalbiui, bet ir niuansuotam savo minčių ir jausmų kūrybiniam reiškimui?

Daugiau dėmesio jauniesiems

Tiesa, periodinėje spaudoje ir, įvairius jaunimo leidinius pastaraisiais metais net padaugėjo jaunimo kūrybinių bandymų. Kai kurie poezijos ir prozos gabalai tai vienur tai kitur jau liudija autentiško talento žymes. Tokių šviesių reiškinų pasitaikydavo ir ankstesniuose pokario metuose. Bet tik visa nelaimė, kad daugelis, pirmuosius žingsnius pabandžiusių, vėliau taip ir dingdavo, nutildavo be žymės ir be garso, gal būt, patys pamatė, kad kopti aukštyn bus gana sunku, kad reikės nemažai pastangų, darbo ir valios tobulai pažinti rašytojo darbo instrumentą — šiuo atveju lietuvių kalbą.

Suabejojusius ir savim nepasitikinčius čia turėtų sutvirtinti, raginti ir lengvai nepaleisti visa mūsų periodinė spauda, bet ypač jaunimui skirtų leidinių redaktoriai. Įvairių jaunimo organizacijų vadai bei valdybos į savo narių literatūrinius talentus turėtų atkreipti ypatingą dėmesį, ieškant būdų padėti jauno talento skleidimuisi. Teko nūgirsti, kad ateitininkai šiuo metu jau organizuoja pačių jaunųjų poezijos antologiją. Tikimės, kad ją "Ateities" leidykla netrukus išleis. Tai jau būtų nemažas laimėjimas čio-

jiems viešai pasireikšti. Reikia rūpintis jų debutinių knygų išleidimu, nesgi jaunas rašytojas, jau išleidęs knygą, vėliau taip lengvai ir raštą ranka nemunos, turės daugiau pasitikėjimo savimi, parodys daugiau pastangų kopti aukštyn.

Gi debutinė Jurgitos Saulaitytės knyga yra ne tik malonu paimti į rankas kiekvienam literatūros mėgėjui ir kiekvienam šviesesniai skaitytojui, bet ji gali būti ir pavyzdys kiekvienam, mėginančiam rašinėti mūsų jaunui. Pavyzdys, kaip ir šitokiose sąlygose vis dėlto galima šio to pasiekti, atkakliai dirbant ir rimtai domintis literatūra.

Vienuolė, bet ne atsiskyrėlė

Jurgitos Saulaitytės atvejis ne vienas gali būti įdomus ir kaip poetės vienuolės. Ligi šiol mes vis užkliūdavom už kunigų poetų (Maironio, Putino) problemas. Bet šimtaprocentinio jos sprendimo vargu ar įmanoma rasti. Žinoma, kad Maironis buvo pirmaeilis mūsų poetas. Bet ar jis būtų buvęs dar geresnis, kunigu nebūdamas? Gi patys geriausi Putino eilėraščiai parašyti prieš lūžtinį jo nuosprendį. O vėliau sukurieji ankstesniųjų neprašė. Šiaip ar taip, šiandien mes turime, tur būt, savo literatūroje pirmąją poetę vienuolę.

Ir nepasakytume, kad jos pirmajame rinkinyje "Kai mes nutylam" būtų sutelktos vien tik maldos ir giesmės. Nors pats rinkinio pavadinimas lyg ir primintų atsiskyrėlišką vienuolyno tylą, tačiau pačius rinkinio puslapiuos nei nuolatini žvakių mirgėjimo, nei kodylo kvapų, nei užsiklindimo nuo gyvenimo, nuo šios dienos žmogaus ir lietuvių problemų nėra. Tyla čia reiškia ne bėgimą iš gyvenimo tėkmės, bet tik sielos ramybę net ir verpetuojančiam laike, kai tikima, kad visa, kas yra, laikosi Dievo malone.

Temos ir forma

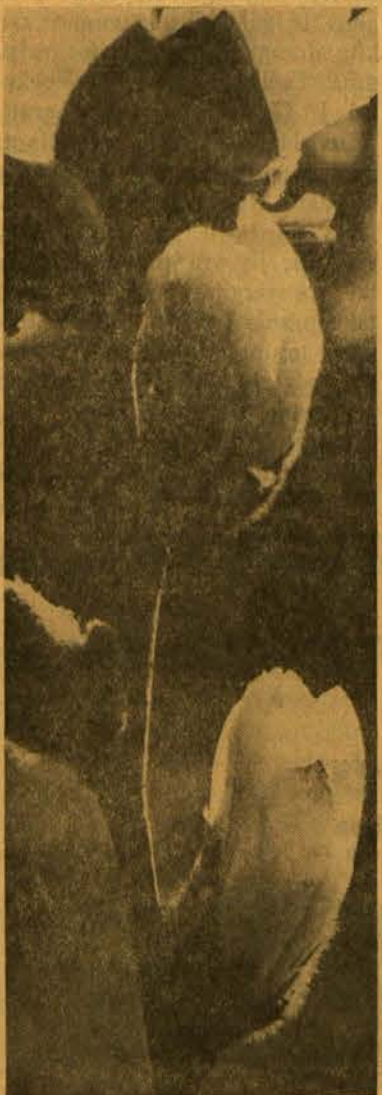
Jurgita čia nepraeina užsimerkusi pro būties rūpesčius dabartyje, pro tėvynės likimą, pro mūsų čia buvimą ar asmeniškąją laimę bei skausmą. Jurgita vienuolė, bet jos poezijos

apimtinis plotis nė kiek nėra siauresnis, negu įprastinis mūsų poezijoje. Tik ji kartais tas pačias amžinas problemas bei temas ne taip nuogai suaktualina, kaip įprasta mūsųose gana dažnai matyti. Visą savo eilėraščių turinį Jurgita moka labai trapi ir labai atsargiai apgaubti poetiškuoju rūbu, jo apsiuvinėjimui raskama tinkama žodi, įvaizdį, frazę. Tačiau net simboliškojo eilėraščio brąžas nėra ataudžiamas kokių nors miglotų sąvokų gijomis, bet visai kasdieniniais ir konkrečios prasmės, žodžiais, kaip duona, akmenys, vanduo, medžio šerdis, varpos, malūnas. Visa tai jos lyriškai trapumą saugo nuo per didelio išsiliejimo sentimentaluman.

Miniatiūros problema

Jurgitos eilėraščių išorinei formai yra būdingas laisvas eilavimas, žodžio nevaržant nei rimais, nei ketureiliais posmais. Dauguma eilėraščių savo eilučių skaičiumi yra beveik japoniškos miniatiūros. Parašyti tačiau tobulą (ne tik forma, bet ir mintimi prasmingą) miniatiūrą yra be galo sunku. Tačiau Jurgita pabandė. Ir kai kur jai neblogo pavyko. Vis dėlto, jeigu poetė ir toliau norės tą trumpąją eilėraščių tobulinti, tai reikės padvigubinti dėmesį kiekvieno žodžio atrankai. Tokiame trumpame eilėraštyje negali būti nė vieno bereikalingo žodžio, o pavartotasis privalo turėti tokią poetinę jėgą ir tokį prasmę, kaip krūvis, kad atrodytų, jog jis iš viso tik šiam eilėraščiui tebuvo ir gimęs. Miniatiūroje net mums įprasto žodžio kevalo atrodo yra per daug. Miniatiūroje poetui reikalingas tik, jei taip galima išsireikšti, pats žodžio branduolys, jo giliausioji šerdis. Viso to ir linktume Jurgitai dar daugiau paieškoti, jeigu ir toliau ją trauks trumpas eilėrašties, kaip jausmo ir minties išsakymas vienu atsikvėpimu tobulais ir nepakartojamais žodžiais. Bet kodėl vien miniatiūra? Pradedančiam begalės kelių. Ir kiekvienas iš jų gali būti savas.

Aplamai, Sesers Marijos Jurgitos Saulaitytės eilėraščių rinkinys "Kai mes nutylam" mus pradžiugino. Knyga yra akivaizdus liudininkas, rodo, kad lietuvių literatūros estafetė dar gali būti perduota patiems jauniausiems. Jurgitos pavyzdys tebūna paskatas ir kitiems jos amžininkams ir net jaunesniems, kuriems lietuviškasis kūrybinis žodis dar yra ir gali būti savas.

Pirmieji... Nuotr. R. Kisieliaus

yra jau paskutinis mohikanas. Tokią prielaidą akivaizdžiai griauja ir čia minimas (už K. Almeną kur kas jaunesnės) Sesers Marijos Jurgitos Saulaitytės eilėraščių rinkinys "Kai mes nutylam".

Šviesesnė viltį žadina ir mūsų studentų 1967 metų tik ką išleistame "Metraštyje" visais būrys jaunų poetų. Reikia tik ieškoti būdų ir progų

Teleforas Valius

Velykų rytas Lietuvoje (medžio raižinys)

Sesuo Marija Jurgita Saulaitytė

SKAUSMAS

Nuvargę akmenys neranda vietos poilsui. Per silpnos mūsų rankos, per trapios mūsų pievos.

Kaip užmigdyti akmenį, jo nepakėlus, jo nepadėjus prieblandos besvoryje...

MALDA

Tyla miesto gatvės kurtinančiame triukšme. Beribėj dykumų tolimoj aiškus žodis, išreikšias bežadį toliu norą susiliet su dangumi.

PASAULIS

Saulės toliaregė širdis neilstama galia šešėliais kartoja pasaulį, kol jis perkeistas ir tapęs netikru, bet mums, kurie ji mylime, suprantamu.

MĖNULIS

Mėnulis piešia medžiuose: balti angelai ieško durų nemirtingumo paslaptin. Tamsūs mirties narsai jų negali paliesti.

Mėnulis dainuoja žemei — angelai nulenkia galvas, mirtis renka draugus, nemirtingaisiais apsisivylusius. Mėnulio daina — mirtis ir gyvybė.

(Iš rinkinio "Kai mes nutylam")

Nuotr. Uosio Juodvalkio

PAVASARIS

Beviltiškos rankos kyla aukos pilnumoj ir leidžiasi pasidavime. Baigta. Ašigaly palaidota žiema. Bunda, veržiasi, kyla ir puola gimstančios laimės viltis.

JIS PRISIŠIKĖLĖ

JAN DOBRACZYNSKI *)

Ėjom lėtai, nes diena pasidarė šilta, lyg tai nebūtų Nizano mėnuo. Kelias į Emaus eina žemyn, nusileidžia nuo pašlaičių uolotos plokštakalnės, kurioje driekiasi Hebronas, Jeruzalė ir Gofna. Miestas dunkso ant paskutinio kalno: toliau išilgai krantų tęsiasi lyg juosta Sorano lyguma, jau tuo laiku padengta vešlia žaluma ir kvepiančia žiedais.

Buvome kažkur pusiatukelį, kada Kleopas, prieš tai ejęs niūriai panarinęs galvą, suprunkš tē kaip jaunas žirgas ir pradėjo kalbėti verdančiu nuo susijaudinimo balsu:

— Ne, neįstengsiu to suprasti! Sutikim, kad Jis prisikėlė... Nors tai neįmanoma. Žmonės būdavo iš numirusių prikeliami Aukščiausiojo vardu, tačiau niekas neatsikėlė pats iš kapo! Bet sakykim, kad taip įvyko... Tokiu atveju pasakyk man, rabbi, kokią prasmę turėjo anas teismas, ta kančia, ta mirtis?.. Kas sugėba pats iš numirusių prisikelti, neprivalo mirti kaip vergas! Ne, ne, niekuomet to nesuprasiu. Gal būt, tu rabbi, pajėgsi man tai išaiškinti. Tu gal supranti ką nors daugiau. Pažinojai Ji...

— Pažinojai Ji... — atsakiau. — Bet tas nepalengvina ir man tos istorijos suprasti.

— Jis iš tikrųjų, gyvas būdamas, kartais pasielgdavo taip, tartum norėtų savuosius išbauginti ir tokiu būdu juos išmėginti... Paskui pavojai išnykdavo, pasirodydavo, kad tai iliuzijos, arba Jis jas nugalėdavo... Bet dar dažniau leisdavosi būti lyg ir gyvenimo nugalimas. Turėjo kažkokią jėgą, niekas tačiau niekuomet nežinojo, kada norės ją panaudoti. Prisikėlimo stebuklas yra didžiausias iš stebuklų.

— Esi teisus, Kleopai, kas moka prisikelti iš numirusių, neprivalo kamuotis gyvenimu. Pagaliau, ko vertas yra toks prisikėlimas? Prisikėlė ir išnyko? Tik jo motina ir ta atsivertusi nusidėjėlė matė Ji... Jeigu tas prisikėlimas turėjo įrodyti jo mokslo tikrumą, turėtų jį pamatyti taipgi ir kiti...

— Turėtų jį pamatyti visi! — sušuko jaunas fariziejus.

*) Jan Dobraczynski, vienas naujųjų lenkų rašytojų, yra parašęs kelias Evangelijos temomis knygas. "Nikodemo laiškas" yra viena iš jų. Jos ištrauką pateikiame čia mūsų skaitytojams.

Nikodemas — fariziejus, mokslo vyras, slapstas ir svyruojantis Kristaus mokiny, rašo savo draugui, romėnui Justui, laiškus apie Kristų. Minėtoji knyga ir yra 25 jo laiškas. Ši lietuvių kalbon išversta "Nikodemo laišku" ištrauka vaizduoja, kaip du fariziejai — Nikodemas ir Kleopas, eidami į Emaus, sutiko prisikėlusį Kristų.

— Aišku. Tie tačiau, kurie nebūtų jo matę, nenorėtų jiems patikėti. Mesijas negali triumfuoti tik vienoj širdy...

Ir vėl kiekvienas iš mūsų pasinėrė į savo liūdesį.

Du mūsų šešėliai slinko prieš mus įstrižai takeliu. Nepastebėjome to momento, kada pasirodė trečias...

Žmogus, kuris mus pasivijo ir įžengė mūsų tarpan, atrodė patyręs ilgose kelionėse, nes ėjo lengvai, vos tik pėdomis liedsdamas žemę.

Nebuvo jame nieko, kas pritrauktų mūsų žvilgsnį, labai aukštas, su lazdele, su pakaitytu kelionei kutonu, be jokio ryšulėlio rankose. Negirdėjome jo žingsnių, kad mus pasivijo, tai turėjo eiti nepaprastai greitai, nes prieš valandėlę, kada buvau atsigręžęs, kelio pasukime, nieko nemačiau. O dabar anas mikliai pritaikė savo žingsnį prie mūsų žingsnių.

— Apie ką taip kalbatės? — paklausė. — Ir atrodo esate pilni liūdesio?

Kleopas patraukė pečiais: — Einai taipgi keliu iš Jeruzalės, tai turėtum žinoti...

— Apie ką? — paklausė žmogus. — Tur būt, buvai mieste tik praeivis, o ne ateivis šventėms. Įvyko ten paskutiniu laiku dalykai...

— Kokie?

Klausimai mūsų Bendrakeivio skambėjo nekantriai, lyg ir bijant, kad nesuskubs užmegzti su mumis pokalbį.

Kleopas buvo per daug susijaudinęs, kad galėtų ramiai pasakoti apie praėjusius įvykius. Taigi aš atsiliepiu:

— Tur būt, girdėjai apie pranašą iš Galilėjos, kuris vaikščiojo po visą kraštą, mokė ir padarė daug puikių stebuklų? Pagydydavo, net prikeldavo iš mirusių... Taigi, kada Jis atvyko prieš porą dienų į miestą šventėms, mūsų kunigai ir daktarai liepė Jį sugauti ir, nuteisę miriopi, išdavė romėnams. Tie gi prikėlė Jį prie kryžiaus. Taip dideli buvo stebuklai, padaryti to žmogaus, ir taip begaliniai gražūs jo mokslas, kad daugelis iš mūsų galvojo, jog Jis yra siustas Aukščiausiojo, kad išvaduotų Izraelį. Aš pats taip galvojau... Deja, Jis mirė. Ir šiandien jau trečia diena, kai jis paguldintas kape...

Nutraukiau, nes vėl mano mintis nuskrido prie jo nukankinto kūno, prie tos biaurios, gaudžios mirties.

— Taigi mirė ir palaidojo jį...

Bet žmogui, kuris prie mūsų prisijungė, ne užteko mano žodžių.

(Nukelta 1 4 psl.)

NUŽUDYTOJI RUSŲ LITERATŪRA

Netikėtai grasus J. Galanskovo laiškas M. Šolochovui

Ryšium su pastaruoju rusų rašytojų teismu Maskvoje žymiausias prancūzų dienraštis "Le Monde" neseniai rašė, kad jokia antikomunistinė propaganda, nors būtų buvę išleista šimtai milijonų dolerių, nebūtų padariusi rusams tiek žalos, kiek dabar bolševikų praversti rašytojų teismai.

Maskvoje nuteisus Siniavskį ir Danielį, išgarsintas rusų rašytojas ir Nobelio premijos laureatas Michailas Šolochovas, girdėdamas savo kolegų ir kitų rusų intelektualų nepasitenkinimą ir protetus, XXIII Sovietų Sąjungos rašytojų kongrese pasakė pikta kalbą, kaltindamas nuteisuosius išdavyste ir teigdamas, kad jiems skirtoji septynerių metų ka ceto bausmė esanti niekis, nes, girdi, anksčiau už tokį nusikaltimą jie būtų buvę sušaudyti. Tad kaip esą galima kalbėti apie "žiaurų sprendimą"?

Jaunas rusų rašytojas Juri Galanskovas, i tai atsiliepdamas, kreipėsi į M. Šolochovą atviru laišku, kurio, žinoma, nė vienas rusų laikraštis neišdrišo spausdinti, tačiau to laiško nuorašas pateko į Vakarus ir dabar yra atspausdintas ir JAV išeinančiame "Atlas" žurnale. Jo žymesnės vietos ir atspausdintose.

J. Galanskovas pasisako sutinkąs, kad 1920 m. bet kuris revo-

liucinės sąžinės vadas būtų buvęs sušaudytas be jokių ceremonijų. Tačiau, pastebi J.G., anie du rašytojai buvo teisiami ne karo tribunolo, o normalaus teismo ir jie nebuvo sušaudyti. Iš jų buvo septyneriems metams atimta laisvė, nes jie išdrišo nau dotis kūrybine nepriklausomybe savo literatūriniam darbe ir mėgino užsienyje atspausinti savo kūrinus. Tuo gi tarpu dabartinėje Rusijoje kūrybinė laisvė ir laisvė ją skelbti yra garantuojama.

Rusų rašytojas M. Šolochovas, kuris dabar yra ypač nemėgiamas kitų, kad Siniavskio ir Danielio byloje teisinamųjų neužstoja.

mi žodžiais, o tikrumoje tegarantuojamą tik policijos sauvale.

M. Šolochovas, J. Galanskovo tvirtinimu, vis dar spekuliuoja revoliucinio humanizmo, partijos, tautos ir sovietinio žmogaus sąvokom, tuo tarpu kai tauta buvo rustumta į gyvuliškas sąlygas, o sovietinis žmogus neturi daugiau sekmės už sovietinę galia... Kad Šolochovas Rusiją laikė bendra teritorija, kurioje visi žmonės nuo pat gimimo priklausė karinei žinybai, besiremiančiai baudžiava, ir kad jo įsivaizdavimu, Sovietų Sąjungos rašytojų draugija yra tos teritorijos vienetą — tai suprantama. Tačiau visiškai nesuprantama, kaip Siniavskis su Danielium niekad nebūdami registruoti Šolochovo teritorijoje, gali būti laikomi išdavikais. Juk jie niekad neišdardė jo paklusti jos kariškiams nuostatom, jie niekad nenusilenkė jos karinei — policinei santvarkai, kuri vis dar tebedusina Rusijos laisvę.

Tačiau Šolochovui, sako J.G., nerūpi tiesa. Jam reikėjo apkaltinti Siniavskį su Danielium išdavyste ir Rusijos šmeižimu. Kodėl? Greičiausia todėl, kad pats prokuroras nesijautė turįs moralinį autoritetą tai padaryti. Tuo būdu metęs ant svarstykli visą savo prestižą, Nobelio laureatas pasakė gėdingą kalbą prokuroro vietoje. Vienas rusų rašytojas štai ką sakė savo draugui: "Senasis drauge, tik pagalvok! Siniavskio ir Danieliaus drausėje, jų taurume, jų laimėjime yra ta-

Visur teisiamus rašytojus gynęs Pavelis Litvinovas ir nuteisto rašytojo Danielio žmona Larissa.

vo ir mano kraujo, mūsų kančių, mūsų kovų prieš pažemintus, melus, prieš visų rūšių rusų žudikus ir išdavikus.

"Tačiau, kas iš tikrųjų, yra šmeižtas? Tū ir aš atsimename Stalino laikus: kacetas, Hitlerio stiliaus sunaikinimo kacetus, Osvencinčius be krosnių, kuriose žuvo milijonai žmonių. Mes žinome užmojų, kruviną užmojų valdžios, kuri ligi šiai dienai nenori pasakyti tiesos net apie Kirovą, byla... Žmogaus protas negali suprasti nusikaltimų, kurie buvo įvykdyti..."

Tamsta, pilietiški Šolochovai, rašo J.G., jau nebisi rašytojas. Kadais tamsta buvai vidutinis rašytojas, bet jau seniai lioveisi netgi ir toks būti: dabar tamsta tesi paprastas politinis demagogas... Siniavskio - Danielio teismas parodė, kad rusų litera-

tūrinė inteligentija yra pasiskirsčiusi į dvi stovyklas, ir kad absoliuti jos dauguma kūrybinės laisvės stovykloje. Jeigu ne valdžios spaudimas, svarstyklės būtų palinkusios kitaip, ir Siniavskis su Danielium būtų buvę iš teismo išnešti džiūgančių rankų.

Ivykiai, rašo J.G., parodė, kad valdinės spaudos šmeižtai nesugebėjo kaltinamųjų diskredituoti. Siniavskį ir Danielių ginantys laišškai nuolat plaukia į oficialias įstaigas ir redakcijas. Kiekvienas doras rašytojas ir mokslo lininkas laiko savo pareigą užsto ti kaltinamuosius.

JIS PRISIKĖLĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

— O kas pasukui?
Kleopas beviltišku judesiu mostelėjo ranka:
— Yra tokių; — sviedė beveik supykęs, — kurie tiki, kad jis prisikėlė.

Nepažįstamas, pažįturio žvilgsniu į mus:

— O jūs, — paklausė, — ką apie tai galvojate?

Pasijūrečiau į jį šiek tiek su nepasitikėjimu. Nepatiko man tas jo klausinėjimas. Buvo jame tačiau kažkas, kas kėlė pasitikėjimą ir vertę kalbėti.

— Tikrai, — pritariu, — kelios moterys šiandien prieš aušrą nuėjo prie Jo kapo... Grįžo pasakodamos, kad nerado jame kūno, tačiau pamatė angelą, kuris joms pranešė, kad mirusis prisikėlė. Taigi nubėgo prie kapo ir jo mokykliniai ir taipgi kūno nerado...

— Ir ką? — klausė, matydamas, kad vėl kalboje stabtelėjau, — ką tu į tai?

Jis jau neklausinėjo apie tai, kas įvyko toliau, bet tiesiog apie tai, ką aš galvoju. Dar kar tą kilo manyje abejonės. Bet vėl paklausau jo rimtumo įėjai. Jis klausinėjo ne kaip asmuo, besidomįs naujienomis, bet kaip žmogus, turįs teisę klausiti...

— Nežinau, — pasakiau svyruodamas. — Nežinau... Tas Galilėjietis buvo tikrai nepaprastas. Vienu momentu net patikėjau, kad jis Mesijas... Niekas niekuomet nekalbėjo taip, kaip jis. Bet Mesijas turi būti kažkas aukštesnio negu paprastas žmogus...

— Žmogau nerangios širdies! — staiga pasakė griežtai. — Mokytojau, kuris kitų nemoka ir pats nenori pažinti!

Nepamenu, kad kas nors kreiptųsi į mane tokiu būdu. O tačiau nesijaučiau įžeistas. Anas kalbėjo supykęs, bet kartu tartum sklaidė dūmus, kurie mūsų akis buvo aptemdę.

— Ar dar nematote, kad išsipildė viskas, kas turėjo išsipildyti? Paklausk...

Ir jis lengvai priminė pranašystės žodžius Izajaus "garbė palies pajūrio kelią, kuris eina per pagonišką Galilėją, o žmonės, gyvenantieji tamsoj, regės didelę šviesą..."

— Ar nebuvai Galilėjoj ir nematėi?

— Mačiau... — tyliai pritariu. — Teisybė!

Tas žmogus sužvejojo pranašystę šventose knygos, kaip miklus berniukas sugauna žuvytę mažam vandens kalne.

— Tiesa. — Pakėliau į jį akis. Jis tačiau kalbėjo toliau:

— Kur jį ai gimė? Ar nenuėjai tuo įsitikinti? Ar neskaitei: "Betliejus Judėjos žemėj, iš tavęs išeis žmonių valdytojas?" Kas jį pagimdė? Ar tau nebuvo sakoma? Ir ar neskaitei: "Štai mergelė pradės ir pagimdys sūnų..." Negirdėjai, kad reikėjo su juo bėgti į faraonų žemę? Ir ką apie tai galvojai?

— Tai viskas tiesa... Tai tikrai, — kalbėjau.

Soulės rutulys leidosi žemyn, vis darydamasis raudonesniu. Tolima jūra pasislėpė. Nusišluoščiau kaktą, ji buvo visa suprakaitavusi.

— Ir dėl to taip mirė? — sušukau. — Taip skurdžiai, taip skausmingai?..

Žiūrėjom į jį abudu plačiai pravertom akimis. Jautėm, kad tas žmogus nepalyginamai protingesnis už mus. Atrodė, kad jis žino visa tai, ko mes nematom.

Tačiau jis mūsų nepapeikė. Švelniai, lyg niūniuodamas kinnorai pritariant, pradėjo kalbėti:

— Ir to neatsimenat? "Už mus tapo sutrintas, už mūsų pyktis... Bet jo jėga pagydė mus. Mes suklydom, bet mūsų nuodėmės Aukščiausios sukrovė ant jo... Ir jis net pats šito norėjo. Nepravėrė lūpų, kad teisintųsi. Su nusikaltėliais kartu kentėjo ir už nusikaltėlius meldėsi".

— O Adonai! — prašnibždėjau. Lūpas turėjau sukepusias, lyg keliaučiau per bevandę dykumą.

— "Kūną savo atidaviau mušantiems ir nenusigrežiau, kai jie daužė mano veidą", — tęsė. — "Buvau kaip tylus avinėlis, kurį vedė paskersti..."

Nejutom nueito kelio. Kada jis, pasakęs pa skutinį sakinį, staiga sustojo, lyg norėtų su mumis atsisveikinti, nustebe pamatė, kad jau esame Emaus. Jis, atrodė, tik stabtelėjo. Ir galima buvo galvoti, kad norėjo eiti toliau. Ne susitarę abudu vienu metu sušukom:

— Rabbi, palik čia su mumis. Norim, kad mums dar daug pasakytum... Žiūrėk, jau vakaras... Ryte eisi toliau. Palik.

Atrodė, kad jis svarstė. Bet kada nenustojom prašę, jis linktelėjo ir nuvyko su mumis į užėigą. Seimininkas išnešė mums po šakotų figos medžių stalą ir sujudo, ruošdamas mums valgį. Rudi šešėliai sklaidėsi ant rausvėjančios žemės. Nuo jūros pūtė vėsūs, aštrūs, kiek smarkūs vėjas. Kalvų viršūnės, iš kurių nusileidom, žerėjo raudonai, kaip pliauskos gestančiam lauve.

O jis, lyg atspėdamas mūsų mintis, pratarė:

— Taigi reikėjo, kad išsipildytų rašto žodžiai... Ir išsipildė. Žmogaus Sūnus mirė, kad jūs nemirtumėt, ir gyvena, kad jūs gyventumėt. Turėjo mirti taip, kad kiekvienas iš jūsų galėtų išsigelbėti. Nes pasakė pranašas: "Nors jūsų nuodėmės būtų kaip purpuras, padarysiu jas baltesnes už sniegą ir išbaltinsiu labiau nei vilną..."

Sėdėjom tyloj, o vėjas judino ties mūsų galvom figos šakas. Jis siekė duonos, kurią seimininkas padėjo prieš mus, sulaužė ją ir padavė kiekvienam iš mūsų po gabalėlį... Ir tada! Tas jo judesys... Viskas iš karto taip aišku!

Iš karto pastebėjau, ko negalėjau matyti: perdurtus delnus ir tą šypseną, vienintelę visam pasauliui, meilės šypseną, kuri neturi ribų.

Kaip aš tada pradėjau verkti! Kaip Simonas. Nes Jis leidęs pažinti save, bematant išnyko... Buvo — ir jau jo nebebuvo mūsų tarpe. Bet duona paliko... Ir vyno puodukas... ir žodžiai... ir tas svaiginantis džiaugsmas, į kurį jis pavertė mūsų sielavartą...

Pašokom iš vietų. Saulė maudėsi saulėleidžio gaisuose. Bet mumyse buvo viena galin ga, įsakni mintis: Grįžti, grįžti, grįžti tuojau, pasakyti jiems visiems, kad Jis tikrai prisikėlė. Pasauli jau nebuvo nieko svarbesnio už tą žinią! Apie ją reikėtų pasakoti kiekvienam, apie ją reikėtų šaukti šaukti visiems...

Iš lenkų kalbos vertė M. Kasakaitė

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association
John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

LAKSTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings jums siūlo šešių mėnesių taupymo ląkstus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstintimis minimumas yra \$8,000.00. Nušimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nušimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nušimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE... DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

Sinclair RICHMOND SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street
Jelenintų ir vietinių automobilių
atstatymas. Priklausio Chicago Motor
Club. Nalaimės atvaži skambinkite
GR 4-3131 arba GR 6-3855
Rav. — Juozas (Joe) Juraitis

APDRAUDU AGENTŲRA

Namų, automobilių, gyvybės,
sveikatos, biūno
Patogios išsimokėjimo
kėlimo sąlygos

J. BACEVIČIUS
6456 N. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kaadien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarai pirmadieniai 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue Chicago, Illinois 60629

VISOS PROGRAMOS IS WOPA

1470 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEMlock 4-2113

A. ABALL ROOFING CO.

Inteligta prieš 49 metus.
Dengiamie visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kamlinus, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūre — "tuck pointing". Pilnai apsidraude. Visas darbas garantuotas.

LA 1-6047 arba RO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai. Skambinkite bet kuriuo laiku.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1,000.

PLYMOUTH * VALIANT

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

4030 Archer. VI 7-1515

"U WILL LIKE US"

CHRYSLER * IMPERIAL

PAVASARIS PORTUGALIJOJE

B. CIPLIAUSKAITE

Didelė Portugalijos dalis žiemos iš viso beveik nepažįsta: daugiausia lankytojų sutraukianti jos pietų pakrantė — Algarve — ir gruodžio mėnesį prigludžia saulės bei šilumos skandinavus, o jos pievos bei laukai niekad nesupilkėja. Gal dėl to portugalai taip myli ir visur kultivuoja gėles: gali jomis čia gėrėtis ištisus metus. Šiuo atžvilgiu Portugalija nepaprastai skiriasi nuo savo kaimynės Ispanijos, kur daug rečiau užtinkami taip puikiai prižiūrimi ir tokie vešlūs parkai, sodai, darželiai, kurie čia matomi net prie kukliausio namelio. Beveik atrodo, kad žmonės gėlėmis papildo savo prigimtį: ispanas ir be jų moka šypsotis; portugalas veidas daug niuresnis, pas jį mažiau gyvenimo džiaugsmo, tad nors gėlėmis bando įnešti gyvenimo spalvos bei gyvumo.

Skirtinga portugalų prigimtis, skirtingas jų gyvenimo būdas itin krenta į akis pavasarį, kai visa gamta pradeda šypsotis. Jau kovo pradžioj ten akį džiugina žydras dangus, kaitina saulė, žydi įvairiaspalviai medžiai bei krūmai, mirguliuoja parkuose gėlės. Gatvės, aikštės pilnos žmonių, tačiau jų veiduose nesimato gyvumo, jie pilki, atrodo, visa kam apatiški, ir beveik visi, net ir jaunimas, tam siai apsiėmę. Portugalai nėra labai kalbūs, jie daugiau užsida- rė, daugelis jų pavargę nuo gyvenimo. Apie tai byloja ir patys jų miestai.

Lisabona galėtų būti vienas iš patraukliausių Europos sostinių: išsidėsčius tarp septynių kalvų, su nuostabiais reginiais į Tejo deltą, iš kitos pusės apsupta miškuotais kalnais, ji tik-

rai čia gamtos apdovanota. Lyg norėdami ją dar gyvesne padaryti, kadaise Lisabonos gyventojai buvo pamėgę ryškias spalvas: namai ten geltoni, žali, raudoni. Tai galėtų linksmai atrodyti, tačiau dabar daugelis jų apšėpę, pajudavę, su apsilupinėjusių tinku. Visur jaučiasi skurdas, bet dar labiau viską slepia rezignacija. Net ir nesenai pradėti statyti ištisi nauji kvartalai neužbaigti, apleisti, ir vienintelis girdimas komentaras: "Valstybė neturi pinigų, turėkim kantrybės". Tas "turėkim" — ar turėkit — kantrybės? Portugalijoj toks pat dažnas, kaip Ispanijoj "manana" (rytoj), ir iš tiesų žmonių veidai jau beveik atbukę nuo to amžino kantrumo.

Tačiau pavasaris, kaip ir visur, ir čia yra gražus ypač tose vietose, kus auginama daug migdolo medžių: iš tolo žiūrint, beveik atrodo, kad laukai nukloti sniegu, toks tų žiedų baltumas ir tankumas. Neretai jie pamaišomi dar su fygu medžiais, ir tada tarp baltų žiedų skverbiasi jauno žalumo lapeliai. Šią mozaiką ypač pajavirina apelsinų medžiai: daugelis jų dar apkibę ryškiaspalviais vaisiais, tačiau kai kurie taip pat pradeda žydėti.

Laukuose šiuo metų laiku jau prasideda judėjimas: apkaupiami vynuogių kelmiai, pradėdami artį dirvonai. Gi avių bandos, su tipinga juos saugojančio pie- mens figūra, pradeda rodytis ir aukščiau kalnuose, kur žiemą būdavo per šalta. Moterys jau skalbia prie čiurolenčių upokšnių, kurių pakrantėse mirguliuoja ant žolės ar akmenų išdėstyti džiovinti baltiniai. (Net

Pavasaris

Nuotr. R. Ksiellaus

ir didmiesčiuose įstringa mintis, kad portugalai nuolat skalbia: ten visi balkonai nuolat apkarstyti neypatingai estetiškai atrodančiais "pagražinimais").

Daug lankytojų Portugaliją sutraukia balandžio mėnesį, kuris, pasak jų, ten tikras rojus. Organizuojami tada ir įvairūs festivaliai, gausėja ekskursijos į provincijas; sužydi tuo laiku ir kiti vaismedžiai, gėlių gausumas dar pajavirėja. Stengiamasi taip pat sutraukti ir parodyti turistams kuo daugiau liaudies tradicijų bei meno, pristatyti kraštą visame jo įvairume.

Gegužės mėnesį įvairenybių ištroškę turistai traukia į Coimbra: seną universitetinį miestą,

lygiai, kaip Lisabona, pabertą tarp kalvų, stačiom, nelygiais akmenimis grįstom gatvelėm. Jo tradicinė šventė: "queima das fitas", kada studentai, kurie ir šiandien ten tebenešioja savo tradicinę "capa" vietoj apsiausto, iškilmingai degina savo simbolines juosteles ir, užmirę pasikaitas bei egzaminus, linksminasi, kaip kitur per Užgavėnes.

Pavasaris Portugalijoj ilgas: ji sekant iš vienos srities į kitą, lengvai ten galima praleisti tris - keturis pavasarinus mėnesius. Ir pats kraštas, nors mažytis, labai įvairus. O žmonės, nors ir užsidarę, labai nuoširdūs ir vaišingi. Didelių meno turtų ten neatrasi — kažkodėl

NUŽUDYTOJI RUSŲ LITERATŪRA

(Atkelta iš 4 psl.)

riavskio ir Danieliaus kūriniais — turėjo didžiausią reikšmę rusų tautinei kultūrai. Ir priešingai, visa masė oficialiai išleistų leidinių, su viena kita išimtimi, neturi jokios reikšmės pažadinti rusų tautinei sąmonei ir jokios teigiamos įtakos mūsų kultūrai. Ir jeigu kas Vakaruose tiki, kad Jevtušenko ar Voznesensko kūryba turi kokią įtaką naujai rusų literatūrai, jie smarkiai klysta. Ji yra tokia nereikšminga ir tokios abejotinos vertės, kad žmogus nori klausti, ar iš viso yra kas vertinga, ar kas vertinga gali pasireikšti ateityje... Šių dienų Rusijoje tegli vystytis tik nesąžininga literatūra, NKVD globojama literatūra...

Baigdamas savo atvirą laišką, J. G. kreipiasi į Solochovą šiais žodžiais: "Drauge Solochovai, tamsta niekad nekovoja prieš tironiją, tad dabar negink jos paveldėtojų. Iš kitos pusės, aš visad užstoju teisų nuo tironijos ir tironų. Ir jeigu tamsta iš tikro nori "palaikyti ir išvystyti" prieš tironišką kritiką žodžiais ir darbais, aš rizikuojau ir tikiuos tamstos pagalbos. Kai mano kuklus įnašas išvystyti tą kritiku- mą nesulauks paramos ir susidurs su administracinėmis ir policinėmis kliūtimis, aš laukiu tamstos nepaprastai išpušto, kaip didelės premijos laimėtojo, autoriteto paramos, nes aš netu-

Portugalija niekad nepasizymėjo geru skoniu, — bet gamto- vaizdis, gėlės, jūra nuolat džiugina akis ir širdį. Žiūrint į šį kraštą, žiūrint į jo žmones ir matant jų vargą, jų apatiškumą, tur būt, kiekvieno pakeleivio širdyje gimsta linkėjimas, kad ir jie galėtų gėrėtis pavasariu visoj jo pilnumoj, kad ir jiems jis atneštų džiaugsmo, kuris virstų energija, stumiančia link vilties ir atsinaujinimo.

riu kuo pasikliauti. Šių dienų Rusijoje nėra laisvų organizacijų, nėra laisvų teismų. Šių dienų Rusijoje visa atiduota valstybės galiai. Be abejo, aš pasitikiu tamsta, tačiau aš manau, kad, gal būt, aš neturėčiau labai pasitikėti tamsta ir todėl šį laišką pasirašysiu slaptyvardė, užuot padėjęs savo tikrą pavardę. Tačiau kokią slaptyvardę man pasirinkti? Aš niekad nepagalvojau apie tai. Gera, aš tiesiog pasirašysiu: Jury Galanskov."

J. G. dar deda tokį priedašį: Dėl to tamsta pasijuoksi iš manęs. Tačiau tamsta žinai, kad taip patogiau. Mat, aš labai silpnos sveikatos ir turiu vengti bet kokių administracinių ar teisminių sunkumų. Taip pat ir mano motinos sveikata labai menka. Šalia to, dar yra darbo ir studijų praradimo klausimas. Be to, taip pat dar yra ir Mordvos ka-

cetas, kur, tarp kitko, sėdi ir Siniavskis, kur, nepaisant jo didelio talento kaip rašytojo ir kritiko, jam nėra galima tas savo dovanas praktikuoti. Gal tamsta žinai, kad Mordvos kacetė rašytojas turi atlikti tą patį sunkų darbą kaip ir paprastas kriminalistas, pusbadžiai maitinamas, ir kad jam atlikus pusę bausmės, leidžiama gauti dukart į metus maisto siuntinį 5 kg. svorio. Tai labai geraširdiška ir humaniška, ar ne tiesa? Aš nenoriu jokio smurto. Šalia to, aš esu pagrindinio rašytojas. Ar tamsta žinai, kas yra pagrindinio rašytojas? Socialinis pacifistas, o ne pagrindinio milijonierius. Jis netgi neturi rašomosios mašinėlės, nei pinigų. Pagrindinio rašytojas dirba kaip paprastas darbininkas už duonos riekę ir dairosi aplink, besibaimindamas, kad kas nors gali jam sukludyti. Tamsta pats žinai kaip sunku būti pagrindinio rašytoju, ypač tokiam, kuris rašo laišką apie aukštai gerbiama,

(Nukelta į 6 psl.)

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

APRIL - BALANDŽIO 11, 12 ir 13 D.D.

MONNET V.V.L. IMPORTED

COGNAC

Fifth \$4.29

CAMUS GRANDE Fine Champagne

COGNAC

Fifth \$5.98

SANDY MAC DONALD Blended

SCOTCH WHISKY, 86 Proof

Fifth \$3.79

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P

Fifth \$4.89

CINZANO VERMOUTH Imported

Dry or Sweet

Quart \$1.89

ROYAL CANADIAN, 6 yr. old 86 Proof

Imported CANADIAN WHISKY

Fifth \$4.69

CHERRY MARNIER Imported LIQUEUR, Fifth \$6.49

BENAI LIQUEUR or BENAI

LIQUEUR and BRANDY

Fifth \$4.09

GANCIA ASTI SPUMANTE OR NEBBIOLO

Imported Italian Sparkling WINE

Fifth \$3.39

SOUTHERN COMFORT LIQUEUR

100 Proof

Fifth \$3.98

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET

Telef. — OA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,

STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO

VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Parmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.

Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

8 Pagrindai, kodėl Podarogifts, Inc. pritraukia tūkstančius mūsų klientų, kurie siunčia

DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS.

1. Jiem nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie išigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali išigyti Vnešposyltorg'o

DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE

6. Jų giminės gali išgyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pri- taikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke.

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)

220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003

Tel. 212 - 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 WA 5-3453

arba į bet kurį jų skyrių

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036

Tel.: 212 CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL

AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel.: 212 581-6590; 212 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanūs valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 bloakai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

lauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI

NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street

(63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETUS

\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO

GREITAS PATARNAVIMAS

TALPA 350 SEDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad

ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

Kultūrinė Kronika

• **Dr. Martyno Anyso knyga**
"Senprūsų laisvės kovos su Vo-
kiečių riterių ordinu nuo 1230
iki 1283 metų" jau baigta spaus-
dinti "Draugo" spaustuveje ir
atiduota išleisti. Ją išleido Ma-
žosios Lietuvos lietuvių draugi-
ja Chicago, Ill. 1968. Šios kny-
gos rankraštis 1964 metais yra
laimėjęs dr. Vydušo vardo pre-
mią. Knyga yra didelio forma-
to, iliustruota su trim istori-
niais žemėlapiams, 329 psl. Lei-
dinyje netrukus bus atiduotas
skaitytajam.

• **Siaurės Amerikos Lietuvių
studentų sąjungos 1967 m.
METRASTIS** šiomis dienomis
jau baigtas išleisti "Draugo"
spaustuvėje. "Metraštis" redaga-
vo Mykolas Druga. Leidinyje
gausiai iliustruotas, didelio for-
mato, 120 psl. Vėliau jį paminė-
sime plačiau.

• **Vargonų muzikos festivalis
Lietuvoje.** Festivalis vyko Vil-
niuje ir Kaune ir baigėsi balan-
džio 7 d. Vienuolika festivalio
koncertų buvo surengta Vil-
niaus filharmonijoje ir Paveik-
sų galerijoje (buvusioje kated-
roje) ir Kauno Skulptūros ir
vitražo galerijoje. Festivalyje
dalyvavo šie vargonininkai: Ja-
nas Jargonis iš Lenkijos, End-
rė Kovačis iš Vengrijos, Leon-
das Roizmanas iš Maskvos, Hu-
go Lepnurmą iš Estijos, Olegas
Jančėnka iš Gudijos ir mūsų
muzikantai — Leopoldas Digrys
su savo mokiniams — Giedre
Lukšaitė, Vinda Prekerytė, Ni-
jole Trinkūnaitė ir Bernardu
Vasiliausku.

Atidarymo koncertuose daly-
vavo filharmonijos simfoninis
orkestras, diriguojamas M. Dva-
rionaitės.

"Literatūra ir menas" balan-
džio 6 d., be kita ko, apie festi-
valį rašo: "Koncertuose išgirdo-
me daug geros muzikos, bet
ypač malonu, kad susipažinome
su naująja vargonų muzika.
Daugeliui kūrinių atliko patys au-
toriai".

• **Kokią technikos kalbą?**
Šį klausimą, kaip rašoma "Li-
teratūroje ir mene" balandžio 6
d. numeryje, tradiciniame Vil-
niaus kalbininkų susirinkime
svarstė lietuvių kalbos specia-
listai ir svečiai — Kauno Poli-
technikos instituto Vilniaus fi-
lialo, universiteto tikslųjų moks-

lų dėstytojai, mokslinių - tira-
mųjų institutų, konstruktorių
biurų, restauracinių dirbtuvių
specialistai ir inžinieriai, mokslo
ir technikos leidinių redakcijų
atstovai. Susirinkimo dalyviai
aptarė technikos terminų dary-
bos, rašybos klausimus, ap-
svarstė leidinių "Mokslas ir
technika" bei "Statyba ir archi-
tektūra" kalbą.

• **Sibiro Maldaknygė** perduo-
ta jėzuitams. Kun. L. Jankui mi-
rus, jam priklausiusi Sibiro lie-
tuvių maldaknygė buvo perduo-
ta lietuviams tėvams jėzui-
tams Chicagoje, vykdant paties
kun. L. Jankaus gyvu žodžiu
dažnai išreikštą norą — ją ati-
duoti lietuviams jėzuitams, kad
ją saugotų, populiariau ir pla-
tintų savo tautiečių bei kitatau-
čių tarpe. Kartu su originalu
perduodamos visos teisės, ver-
timų komplektas bei du filmai
anglų kalba apie tą maldakny-
gę.

Atėityje Sibiro lietuvių
maldaknygė, tolimiesiems jos
vertimais bei tais dviem filmais
rūpintis kun. Kęstutis Trima-
kas, SJ, ją išvertęs į anglų kal-
bą 1959 m. ir tuo būdu įgalinęs
lietuviškai nemokantiems kita-
tautėms ją išsiųsti į savas
kalbas. Sibiro maldaknygę jau
yra išversta ir atspausdinta
anglų (JAV ir Anglijoje), vo-
kiečių, olandų, italų, ispanų
(Kolumbijoj ir Argentinoje), ki-
nų, prancūzų, lenkų ir korėjie-
čių kalbomis.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaušyti paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams
skelbimų rėmai ir metalu apdėti
rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginalai 7-7258 59

"Draugo" spaustuveje baigus spausdinti dr. Martyno Anyso knygą "Senprūsų laisvės kovos", jos autorius (dešinėje) su broliu Jonu lankosi "Draugo" redakcijoje.

GRUODIS, RAČIŪNAS IR BACEVIČIŪTĖ BOSTONE

(Atkelta iš 1 psl.)

Zvilgsnis pro kritiko langų
užuolaidas

Vienas žmogiskasis Iz. Vasy-
liūno bruožas, dar tik neseniai
mano jame atrastas, gerokai
mane stebina. Tai jo krikščio-
niškas atlaikymas visiem savo
kritikams. Pats dažniais atve-
jais recenzentu būdamas, gal-
jis išmoko viską jiems dovanoti,
nes gerai pažįsta tokio darbo
sunkumus.

Mūsų sąlygose muzikinio re-
cenzento darbas vien dyglių ir
kartybių pilnas. Norinčiam
nors trupinį šio bei to teisingo

ir visuomenei naudingo pasaky-
ti, tai neišsivaizduojamai sunk-
kus uždavinys. Keista, kodėl
mūsųose dar tebevyrauja per-
dėtas jautrumas kiekvienai kri-
tiškai užuominai. Kaip žinia,
netgi geriausi menininkai nėra
laisvi nuo šiokių tokių ydelių.
To rezultate jau buvo rimtai
besusidaranti nesveika nei me-
nininkam, nei visuomenei tokia
privalomojo papročio norma:

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777

24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir
smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

Mūsų erdviuose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų moderniškų baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą. 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą.
nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

5 ¹/₄ %

Mokamas už vienų metų taupymo
laktus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant
po \$1,000.00)

4 ³/₄ %

Metinis dividendas mokamas
už indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

SPARTA

parduoda: Telefonken, Grundig, Olympia,
Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. pro-
duktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių.

RASOMAS masinės lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO — stereo,
consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — ĮREKORDAVIMO apa-
ratai — SKAICIAVIMO mašinos etc.

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA
sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731.
tel. (516) 787-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7399.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su geras patalpalis, kaip šastrykas,
šnicelės ir kt. didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų.
Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai paval-
gyti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmd.
nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.
Savininkai PETRAS IR ANTONINA RAUSAI

Tik per Angliją..... Pigiau, greičiau, geriau, ga-
lima pasiūsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems
Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagyvoti kokį do-
vanų siuntinėlių sudaryti ir pasiūsti savo giminėms. Žemiau siūlome
du, specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

Vasarinis 1968.1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių. 3 1/2
jardo vilnonės, angliskos labai geros vyriškai elutei medžiagos.
3 1/2 jardo, vilnonės angliskos moteriškai elutei medžiagos, 1 tere-
lyno blusutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba
moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00

Vasarinis 1968.2.

Pavasarniam arba vasarniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo
vilnonės angliskos puikios elutei medžiagos, stora nepermatomo
nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški
nailoniniai labai geros rūšies marškiniai, 1 sv. šokolodinių sal-
dainių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis.

\$75.00

Taip pat, į betkurį siuntinį galima dadėti žemiau išvardintus
dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė
skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpaltis \$10.00, vyriški arba
moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00.
Vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES, LTD.

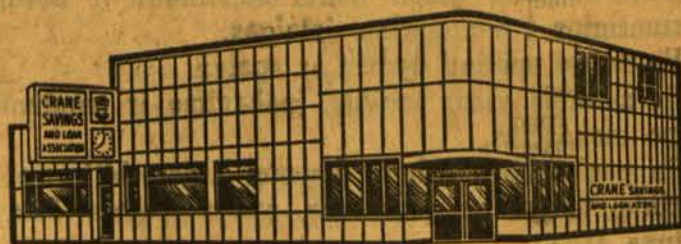
(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — SHO 8734.

Su malonumu priimame ir užsakymus, kuriuos pats siuntėjas
pasirenka iš kainoraščio, arba užsako kas Jam patinka. Taip pat,
persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei
siuntiniai yra siunčiami šeimai.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 ³/₄ %

Naujas aukštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS
UŽUOLAIMOMIS.

Išgykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms de-
koratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų:
damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių,
šilko, nylonų, taffetų, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams
ir kostumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą
už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekmd. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę
Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

P. Gaučys

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkaltinavimą ir prekių pristatymą
teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val.
ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadi-
niais iki 5 val. p. p.

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI, 1968 m. kovo mėn.** Nr. 3. Mėnesinis kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai tėvai prancūzškai. Redaguoja dr. Juozas Girmius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata \$7.

Ypatingo dėmesio šį kartą yra vertas pats pirmasis P. Juško straipsnis, labai konkrečiai ir žinančio akylumu registruojantis, kaip su pedantišku rūpestingumu saugojamos, restauruojamos ir globojamos rusiosios cerkvės ir cerkvės Maskvoje ir kaip tiesiog niokojamas, laiko ir chuliganų malonė paliktas lietuvių tautos kultūros turtas — šėdėvinių Vilniaus bažnyčios, kurios sostinėje stovi išdažyti laigais ir kiauais stogais. Poezijos šį kartą duodama Antano Jasmanto, V. Mykoliaičio — Putino ir Vlado Slaito. Idomu, kad Putino eilėraštis, skirtas Kristijonui Dolelaičiui, 1964 metais minint jo 250-ąsias gimimo metines, viešai čia skelbiamas pirmą kartą. Apie naujų kolonistų, šį kartą rusų, antplūdį Mažonijon Lietuvo Putinas eilėraštyje sako:

Nebėra dosningo Krizo, —
Tik būrų žemę smirdų
Dar daugiau priviso.
Paniekinę poeto tėviškę,
Tolminkiemį žemėlapy

išbraukę,
Naujieji Diksai,
Pasikabinę kardą,
Su svetimais vardais
I būrų tėviškę iš kažkur

traukia.
Apie Lietuvos Vytauto Didžiojo universitetą rašo Antanas Rukša. Straipsnis bus tęsimas ir kitame žurnalo numeryje. Puikius ir detalėse labai įžvalgius įspūdžius iš A. Vaičiūlaičio kūrybos pakloja Rimvydas Šibajoris. Istoriko atsakomybės klausimu rašo Vincas Trumpa, straipsnį baigdamas išvada: "Ne mitas yra istoriko priešas, bet melas". Antanas Maceina anksčiau pradėjęs savo temą "Krikščionybė ir filosofija" šiame numeryje jau baigia. Apžvalginuose "Aidų" puslapiuose Alaušius rašo apie būtinumą suintensyvinti lietuvių, latvių ir estų bendradarbiavimą, ypač bendradarbiavimą kultūrin-

nėje veikloje. J. G. prisimena neseniai čia išėję mirtusį VDU rektorių prof. J. Gravrogą. K. Žoromskis aptaria P. Vaškio skulptūrinę keramiką, o R. Vsl. — K. Zapkaus naują parodą New Yorke. Pr. Skardžius recenzuoja J. Palonio "Lietuvių literatūrinę kalbą XVI—XVII amž." veikalą, išleistą 1967 m. Vilniuje. Agr. Elena Gimbutienė rašo apie dr. agr. J. Dauparą knygą "Žemės ūkio švietimas Lietuvoje". Iš grožinės literatūros leidinių šį kartą Tito Algos recenzuojamas Petro Tarulio romanas "Vilniaus rūbas".

• **LITHUANIANS IN CANADA** by Pr. Gaida, S. Kalrys, J. Kardelis, J. Puzinas, — A. Rinkūnas, J. Sungaila. Ottawa - Toronto 1967. Copyright by Pr. Gaida, 1967 Canada.

Leidiny, kaip iš titulinio puslapio matyti, yra penktasis serijoje, pavadintoje "Canada Ethnica". Tuo būdu serijos penktasis tomas yra skirtas Kanados lietuvių tautinei grupei apžvelgti, pavaizduoti jos istorinę raidą, jos įnašą į Kanados kultūrinį, politinį ir ekonominį gyvenimą bei lietuvių, kaip gyvosios tautinės grupės, aktyviąją veiklą dabartyje. Redakcinis leidinio kolektyvas šį uždavinį atliko gana pavyzdžingai. Skaičiuojamas čia bus supažindintas ne vien tik su lietuvių Kanadoje, bet apimam su visa lietuvių tautos praeitimi, jos nūdienine situacija ir jos kultūrinėmis bei politinėmis aspiracijomis. Leidiny gausiai iliustruotas, kietai įristas ir dar labai malonų įspūdį. Tai bene bus viena šios rūšies geriausių knygų,

bet kada išleistų apie lietuvių šioje Atlanto pusėje.

Redakcinis kolektyvas, atrodo, puikiai mokėjo telkti bendradarbius atskiroms sritims apžvelgti. Parinkti žmonės, kurie yra savo srities specialistai. Sakysim, apie lietuvių literatūrą ten rašo H. Nagys, Pr. Naujo-kaitis, apie meną — T. Valius, apie architektūrą dr. J. Gimbutas, dr. J. Kulpavičius ir pan. Gale knygos duodama plati bibliografija, leidiny didelio formato, 370 psl. Šiuo leidiniu knygu "Canada Ethnica" serijoje lietuvių laimėjo išskirtinę vietą. Prieš lietuvių atskiromis knygomis tebuvo aptarta Kanados indėnai ir eskimai, islandiečiai, vokiečiai ir ukrainiečiai. O po suminėjų penktoji knyga jau skirta lietuviams.

• **GIMTOJI KALBA, 1967 m. spalio - gruodžio mėn.** Nr. 4. Bendrinės kalbos laikraštis. Redaguoja L. Dambriūnas, 4314 40th St., Brentwood, Md. 20722. Prenumeratos ir administraciniais reikalais rašyti: "Gimtoji Kalba", 6941 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$2.

Naujame numeryje L. Dambriūnas rašo apie prievoksmius su galūne -iniai, priedamas išvados, jog reikia atsisakyti nuo ligšiolinio draudimo juos vartoti, kai pati šiandieninė lietuvių kalbos raida jų anaipol nesikrato. Tad visai nenusikalstant lietuvių kalbos taisyklumui, drąsiai galima sakyti: vidurniai, dvasiniai, tautiniai, stilistiniai, likiminiai ir pan. L. D. rašo apie vertimo problemas, apie mūsų spaudos kalbą ir "netaisyklų" žodžius. Recenzuojama J. Audėno atsiminimų knyga "Paskutinis posėdis", priksant autorii akivaizdų lietuvių kalbos nepaisymą ir darant šitokią išvadą: "Toks knygos pa-

Knygos "Lithuanians in Canada" aplankas. Piešinys Telesforo Valiaus.

ruošimas būtų pateisinamas prieš 50 metų, bet ne šiandien". St. Barzdukas peržvelgia jaunimo ir jaunimui skiriamos spaudos kalbą, ypač daug nerūpestingumo raudamas "Ateityje". Laikraštis baigiamas "Klausimų krašte".

• **THE MARIAN, April 1968.** Tėvų mairijonų leidžiamas iliustruotas mėnesinis religinės kultūros žurnalas anglų kalba. Adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629, metams \$4.

Vedamajame keliamas filmų ir TV programų kultūros reikalas ir uždavinys saugoti jaunimą nuo demoralizacijos. Rašytoja, konvertitė V. Mooth išryškina velykinio žmogaus vidinio prisikėlimo reikala. Argentinoje besidarbuojąs kun. A.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

(Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų)

2433 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

Švedas, MIC, nagrinėja Pietų Amerikos politines, ūkines ir religines problemas. Duodama eilės naujų filmų apžvalga. Keliautoja G. Brendel pasakoja įspūdžius, aplankius Pompėjaus miesto (užlieto Vezuvijaus lava) atkastočius griuvėsius. Vietnamo karys Alb. Hamburg atskleidžia paslaptis, kaip amerikiečiai kariai mokomi išgyventi džiunglių pavojus karo metu. Laikraštinkas A. Haines informuoja apie stilingų religinių veikalų kūrėją R. Bruckbergerį. Louise Bell teikia patarimų šeiminkams. Dr. Sims primena laikytis atsargumo, imant vitaminą A. Linda Stačiokaitė religiniame eilėrašty išsako sielos ilgesį, kurį gali užpildyti tik tau ir meilė. Red. J. Prunskis ir H. Peisson duoda naujų knygų apžvalgą.

Numeris iliustruotas Rembrandto, P. Aleksos reprodukcijomis, V. Maželio, R. Kisieliaus ir eilės kitų nuotraukomis.

MOVING

perkrausio baldus iš art ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj \$3. už dirbtuvės darbą \$10.00 ir daly.

Pasiteiraukite apie naujas

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. balandžio 13 d.

7

LIETUVIAI TĖVAI, PASINAUDOKIT

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA Kennebunkporte, Maine. SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas ir kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba po 5 pamokas savaitėje 4 grupėms.

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokomiesiems į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Mokiniai gyvena bendrabuty. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsivėlgama į kiekvienos šeimos padėtį. Registruokite mokinius 1968-1969 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

Tel. GR 6-2345 - 8

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Parduotuvė

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7905 STATE RD., OAKLAWN ILL., Tel. — 636-2320

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 3/4% **5 1/4%**

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK

SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

PER ANNUM

6 MONTH

CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings In by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00

RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4

SAT. 9 to 12 Noon WEDNESDAY—CLOSED

Geriausia dovana

siųsti į

LIETUVĄ

Vertingiausia dovana

DOVANŲ

PAŽYMĖJIMAI

Tik Dovanų Pažymėjimai yra vertingiausia dovana ir daug geriau negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti viską ką jie nori — Maistą, Rūbus, Medžiagas, Batus ir daug, daug kitų reikmenų — amerikoniškų, vakarų — europietiškių ir vietinių — specialiose Vneshpoyltorg dolerių krautuvėse. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti viską ką jie nori SPECIALIOMIS, LABAI NUPIGINTOMIS, KAINOMIS. Jūsų giminės tai patvirtins.

JOKIO PAPILDOMO MOKESCIO nei siuntėjui, nei gavėjui.

Užsakykite dabar. Užsakykite per

**INTERTRADE
EXPRESS
CORP.**

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Prašykite neapmokamo katalogo.
Igaalioti Podarogits, Inc. atstovai.

DĖMESIO!
Automobiliams 10% nuolaida.

Padarykite giminės laimėjimą. Užsakykite Jūsų automobilį. Užsakykite DA-BAR, sutarusiute daug pinigų. Paskutinė diena užsakyti: Bal. 25, 1968.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

LAIŠKAS GAUTI MALONU

J. VAICIUNIENĖ

Didžiai gerbiama p. Z. Dapkienė, pažinusi save mano rašinuką (Draugas 1968.3.2), antrašte "Akylumo tautiniams rūbams, šio kūrėjo šventei ruošiantis", parašė man įvardintą laišką (III. 23) "Draugo" puslapyje "Moterų gyvenimas", "Dar dėl mūsų tautinių rūbų". Tame laiške ka mano rašytą pripažįsta už tiesą, ką ne, ką savaip persako, pakreipia. O iš visa to nustato "diagnozę", kad tai yra sergančiųjų skrupulingumo liga darbas, pataria likti "atsargiems" su kritikomis, nesirgti "skrupulingumo liga" "dėl smulkmenų" — aišku, man tokią ligą sergančiai.

Laiškas įdomus tuo, kad bene pirmasis mūsų spaudoje šiuo reikalu toks lietuviškas balsas, kartu ir dienoraščio puslapis, čia rašomo dėl lietuviškos išlaikymo. Laišką įsilegiau į gaunamųjų laiškų bylą.

Žinome, kad skrupulingumo ligą yra visokių, kaip vėliau pamačiusime, žino tai ir laiško autorė. Kiekvienas ja sergantis yra kone išitinkęs, kad jo liga protingiausia.

Dėkoju už patarimą man savąja nesirgti ir už patarimą būti "atsargiems su kritikomis". Tačiau abejoju, ar vien nuo patarimo pasveiksim. Mat, esu labai sena, savo atsiminimais siekianti dar senesnių mūsų tautinių drabužių skrynių. Tai man atrodė — jeigu sirgti skrupulingumo liga, vis dėlto naudingiau dėl savos tautinės kultūros išlaikymo ir pletojimo nors tik "smulkmenų", nei sirgti sekiojimu kitų tautų tautinės kultūros "stambmenomis", jų įvedimus, tinka ar netinka, į savąja.

O dėl neatsargios kritikos, tai atsargumo reikia, jei ne daugiau, tai ne mažiau, kūriniui, kalbamui atveju tautinių drabužių kūrybai. Antra vertus, aš jų ir nekritikuojau, tik paminiu, kaip naują reiškinį. Kad kurios kūrėjos vėl neužrūstintų, ši mano atsiliepimą supraskime, bendrine prasme, nors bendrybės kai kieno irgi nemėgstamos.

Jeigu paatstusios mano liga, būtų buvusios "smulkmenos", ka žin ar kultūros kongrese ir kitur jos būtų buvusios keliamos galin gesnių balsų, negu mano balsiukas? (Jeigu reikės priminsiu ir kitur kilusius balsus).

Nors ir sutikdami su teigimu, kad tai yra "smulkmena", smulkūs barbarizmai, irgi baltai ne išsiteisintume. Kiekvienas barbarizmas, ar tai kalbos, arba vaizdo mažytė dalelė, priimtas, pasisavintas ir vartojamas vietoje savo, tą savišką išstumdamas, žaloja kalbą, garsą, vaizdą, kol pagaliau pakeičia ir esmę.

Aš čia ir nenustatinėjau, ar lietuviškas amžiuo savarajus yra vilkėjusios marškinėlių su trumpomis, plačiomis lyg varpelinėmis "klio šinėmis" rankovėmis, ar puošda vos iki šiol nepaprastai galvos apdarais, mergaitės prie išiegnitų drabužių išties baltomis skepetėmis, čia vadinamomis "Babuškoms", kelius nesiekiančiais "tautiniais" sijonais ir t.t. Tik dabar palyginę su bolševikijoje uždarytų tautų ir buvusios rusų didduomenės (didžiosios sesers) tautinių drabužių atitinkamomis kai kuriomis dalimis, matome, kad jos akivaizdžiai panašios. Tai ir rodo ir 16-ąsias tautų t. drabu-

žiai, aprašytieji knygoje, išleistoje 1967 m. Maskovoje, vardu "Liaudies šokis". Pažymėtina tai, kad tenai mūsų tautinių drabužių apybraižos to paties pagrindo, dalių, rašto, kaip atkurtųjų nepriklausomoje Lietuvoje, būtent, ilgos su rankovgaliais rankovės, tokie pat galvos apdarai, ilgi sijonai ir t. t.

Dabar čia su tomis naujovėmis, ar kitaip išskrystantieji, kai kieno dėvimi t. drabužiai jau nėra tos pačios giminės stiliaus, kaip iki šiol daugumos dėvimieji. Todėl nenuostabu, kad naujieji anot p. Dapkienės, rodomi ar gali būti rodomi pirštais, kaip kiekvienas iš ilgą laiką įprasto vaizdo išsiskiria naujove reiškinys. Argi ne tam kitaip ir rengiamasi, kad sugautų dėmesį. Ruošiamos madų parodos, ir kiekviena modeliuotoja, be foto nuotraukos, dar raštu apibūdinama. Dabar ir šiuo atveju tokios naujovės nepastebėjimas būtų dargi savotiškas nemandumas, akumas...

Išleitu, jeigu "erzelis" šiuo atveju yra nusikaltimas, tai ne tiek kalti erzelio kėlėjai ar pirštai rodytojai, kiek daiktas "objektas", neatsargiai sukurtas, savo išėjimu viešumon užgavęs dėmesį, neat-sargumu susilaukęs neatsargios kritikos, jeigu tai yra kritika.

Tačiau nieku būdu nenoriu tvirtinti, kad ir prie šios naujovės nebus pripirasta, kaip emigracijos kraštuose emigrantai palaipsniui pripranta prie visko. O tai vadina mane nutautimo eiga, "procesu", gražiau tariant, prisitaikymu.

Kaip matome, erzelis sukeltas daug pirmiau, negu mano erzelukas: manasis yra ano sukeltos tik pasekmė. Betgi nesikratyčiau, jeigu būčiau buvusi tokia pastabi ir erzelį sukūlus pirmoji.

Kas galėjo nesuprasti, jog keli tokie neįvardinti, mano paminėti pavyzdžiai jokiū būdu ne prieš asmenišką kieno nors dėvėseną, nei Bet iš viso todėl, kad prieš Tautinių šokių šventę, taisydamasis naujus drabužėlius, iš matymo nepasėktų jaunimas, nepažįstas t. drabužių kilminių savybių, gal ir dvasios. Po šventės sukeltas erzelis praeičiai būtų beprasmiškas, jei ateičiai mažą ka bėpadėtų, kai "šaukštai po pietų." Kam iš to būtų laimikis, nereikia aiškinti.

Pagaliau nors ir būtų dabar kieno atkasti buvę užakę mūsų t. drabužių kilmės tikresni šaltiniai, tai šiai tautinių šokių šventei ne-

būtų įmanoma suskubti senosius pakeisti naujai stilizuotais.

Naujų iškasenų ir nematome. Dabar "Tėviškės žiburiuose" eina dail. Antano Tamošaičio straipsnių eilė, "Lietuvių tautiniai drabužiai". Pridėtoji foto nuotrauka "Lietuvių (džukų) tautiniai drabužiai XIX šimtmečio" (dail. A. Tamošaičio piešinys), taip tolygi su tautiniais drabužiais Irenos Stankūnaitės, (ir daugumos kitų), dainuojančios Vasa-rio 16-sios minėjime Lindene, kad rodo išėję iš po to paties dailininko pieštuko, kaip matom ir čia pridėdamoje nuotraukoje, kur I. Stankūnaitė dainuoja Philadelphijoje.

Teisingai autorė rašo, kad, be pasirodžiusių prie mūsų t. drabužių naujovių, jos vadinamų smulkmenomis, "tik baisyti dalykų lieka nepastebėtų ir dažniausia: mūsų pačių toleruojamų" (Z. D.).

Tuo sugretinimu autorė pripažįsta, kad mano keliamasis dalykas toli gražu ne visų toleruojamas. O mes baisyti dalykų ne tik nepastebėdami, bet, juos toleruodami, pasirodome tokie atbuke, su viskuo lygiai apsipratę, kad tarp gėrio ir blogio išsilyginus riba. Anot poeto, susimaišę ežios, kapčiai ir režiiai... Tuo patvirtinamas ir pirmiau pasakytas mano teiginys apie skrupulingumo ligas, dargi baisesnes, negu mano.

Paliekant šią atskirą temą nuo šalio, pabrėžtina tai, kad toleravimas kitų baisyti dalykų neuždraudžia kelti to, kurį aš paskui kitus keliu: esanti Tautinių šokių šventės akiratyje. Anuos baisyti baisyti dalykus tegu kelia kiti ir p. Dapkienė. Aš, kiek pajėgdama, paremsiu.

Toleruodami ne tik baisyti dalykus, bet ir vidutinio baisumo, patys pavirsime į netoleruotina savo tautos išieiviją!

Vaikų tautiniai drabužiai

Tos pačios plotmės ir kartu atskiras klausimas vaikų, mergaičių tautiniai drabužiai.

Dėl vaikų — mergaičių tautinių drabužių autorė, su kai kuo sutikdama, primeta man, ko mano straipsnyje nėra, arba savaip kas pasakytą supratusi. Su tuo savo nusakymu pati ginčijasi. Ji rašo: "nenorėčiau sutikti su Jūsų sugestijomis dėl galvos papuošimo iš visai surangytų trispalvių ar daugiaspalvių kaspinėlių..." Nesutikite ir dar syki pasiskaitykite tą vietą, kur mano parašyta: "... Vietoje didesnės karūnos, galvas apjuosti tautine juostele, kaspinių pyne, rangytų ar išpešiotų, suimtu per vidurį kaspiniu, vainikėliu (rūtų, saulėčių, kačpėdėlių)". Tariant, porcingai mergaičių veidui, ūgių, drabužiams pritaikyti karūnėlę — vainikėlį.

Tautinė juostelė apskritai suprantama raštuotoji "pintinė, kaitinė rinktinė, austinė" juostelė juosta. "Kada pradėti vartoti pirktiniais siūlai, tada juostų spalvingumas pasidare turtingesnis, bet visada turi tam tikras ribas kurias nustato audėjos skonis..." (Žiūr. P. Galau-nė "Lietuvių liaudies menas").

Juosta ir vadinama juosta iš žodžio juostis, juosėti, juostuotas. Jeigu ponis sakydama "trispalvių", mano kad tautinė juoste-

Autorės teiginys, kad reikia savo dukras aprengti teisingais, tikrais tautiniais drabužiais, iš esmės vykdytinas. Ir mano skrupulingumo ligą nubraukia. Tik būtina išsiaiškinti, pažinti mūsų t. drabužius ir susitarti dėl jų pagrindų teisingumo, įvaizdžių darnos ir grožio. Kur klystama, pasitikrinus pasitaisyti visiems-oms, neskiriant nė manęs.

Jeigu mūsų mažieji rengiami užaugusiųjų tautinių drabužių nugarais, tai pavyzdžiai pasirinkti teisingiausių užaugusiųjų sritinių drabužių. Šiais metais tokių pasiūlytinių, pasigrožtinių, sukurtų iš grynos lietuviškos širdies t. drabužių pasirodo apšči. Jų spalvų darni kalba, raštų įvairumas įrodo, kad t. drabužiai nėra uniforma, bet tautos kūryba. Tokie turi būti ir mažųjų, tik atitinkamai ūgi pamažinti, pritaikyti.

Mūsų gražūs vaikai savo "tautinių apdarų" neturi atrodyti

Solistė Irena Stankūnaitė dainuoja Philadelphijoje, minint Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų jubiliejų. Ji čia dėvi J. Vaičiūnienės straipsnyje minimą pavyzdinį tautinį drabužį. Akompanuoja J. Stankūnas.

Nuotr. V. Gruzdius

lė, (net pakelaitis) juosta ir supinama kaspinių pyne yra bet kurių atsitiktinių spalvų, arba vėliaus trispalvių, tai ne. Visu neminint, tegu atstovauja tautinėms juostelėms visiems žinomi kakliaraikščiai. Argi jie vėliaus spalvų trispalviai? Vėliaus spalvų trispalviai raikščiai, būdami konstitucinių spalvų tautos ženklas, simbolis, nerašijami nei ant galvų, nei po kaklais, nei kitur. O iš juostų, atitinkamų kaspinių, pinama, rangoma pyne irgi ne "visaip" kaip rašo autorė, bet taip, kaip dera prie sritinių drabužių, amžiuo ir pagal gerą audėjos skonį". Ir ne vien tik mažų mergaičių, bet ir užaugusių galvos apdaras gali būti ir būna iš kaspinių, juostų pyne, pvz. žemaičių.

Pagaliau, mano rašinyje nėra ne užsiminta, kad toks galvos apdaras skiriamas "subrandusioms mergaitėms 14,15 ar 16 m. amž." (Z.D.). Tų metų mergaitės — ne vaikai: jos jau aukštesnės mokyklos mokinės (6 plus 8 lygu 14). Jos ir šoka vyresniųjų eilėse. Kaip vyresnės, ir rengiasi.

Nėra mano ne užsiminta, kad vaikus ar jaunuoles reikia rengti "Birutes kostiumais". Visi žinome kad vadinamasis Birutės tautinis rūbas visomis dalimis yra sudėtinė svetimybė. Jo ir rankovės trumpos, plačios, nors ir ne visai tokios, kaip dabar kai kurių mūsų ponios "demonstruoją", pridedusios prie tautinių drabužių.

Jeigu gerb. autorė tai, ka rašo laiške man, yra skaičius kur kitur, tai reikėtų tenai ir laišką adresuoti.

Autorės teiginys, kad reikia savo dukras aprengti teisingais, tikrais tautiniais drabužiais, iš esmės vykdytinas. Ir mano skrupulingumo ligą nubraukia. Tik būtina išsiaiškinti, pažinti mūsų t. drabužius ir susitarti dėl jų pagrindų teisingumo, įvaizdžių darnos ir grožio. Kur klystama, pasitikrinus pasitaisyti visiems-oms, neskiriant nė manęs.

Jeigu mūsų mažieji rengiami užaugusiųjų tautinių drabužių nugarais, tai pavyzdžiai pasirinkti teisingiausių užaugusiųjų sritinių drabužių. Šiais metais tokių pasiūlytinių, pasigrožtinių, sukurtų iš grynos lietuviškos širdies t. drabužių pasirodo apšči. Jų spalvų darni kalba, raštų įvairumas įrodo, kad t. drabužiai nėra uniforma, bet tautos kūryba. Tokie turi būti ir mažųjų, tik atitinkamai ūgi pamažinti, pritaikyti.

Mūsų gražūs vaikai savo "tautinių apdarų" neturi atrodyti

lyg iš komiškos operos, ar neturtingos prieglaudos našlaičiai, parengti visokių dydžių, atsitiktinių spalvų, raštų lyg sudovano tais drabužiais. Arba mergaitės kone perdėm baltomis perkeliakliaiškiais. Argi jie vėliaus spalvų trispalviai? Vėliaus spalvų trispalviai raikščiai, būdami konstitucinių spalvų tautos ženklas, simbolis, nerašijami nei ant galvų, nei po kaklais, nei kitur. O iš juostų, atitinkamų kaspinių, pinama, rangoma pyne irgi ne "visaip" kaip rašo autorė, bet taip, kaip dera prie sritinių drabužių, amžiuo ir pagal gerą audėjos skonį". Ir ne vien tik mažų mergaičių, bet ir užaugusių galvos apdaras gali būti ir būna iš kaspinių, juostų pyne, pvz. žemaičių.

Aš savo erzelį dėl mūsų viešai rodomųjų t. drabužių šiuo rašinyje baigiu. Džiaugiuosi, kad prie jo prisidėjo ir daugiau kas, ir p. Dapkienė. "Tyla — gera byla" šiuo atveju netinka, nes sąvisuomenės gyvenimą kelių "Stovintis vanduo pradeda dykoti". Zuivims gaudyti vandens nė nedrumsčiant, mano būtų tokia išvada.

Jeigu tautinių šokių šventė yra vienas iš mūsų atstatų, tai būkime akylūs, kad į jį niekas neprirašytų dvejetų.

Joks geras atstatas nereiškia, kad jį užsidirbusieji serga skrupulingumo liga.

Italijoje dažnai moterys gauda tokias tarnybas, kurias lig šiol buvo įprasta duoti tik vyrams. Dabar čia jau atsirado pirmosios italės — geležinkelio stočių viršininkės.

Jaunosios motina

"Mūsų — laikų jaunosios motina, vidutiniškai imant, šiandien dėti 10-to dydžio suknelę".

Rūbų kūrėja Mollie Parnis

Žmonos guodimas

Žmona yra didelė paguoda savo vyrui tais vargo laikais, kurių viengungis niekada neturi.

— Beldenews

Don Varno pagelbinio moterų vieneto valdyba Chicagoje: iš k. Patricia Gabriel, Valerija Stanaitis, Marija Dzimidas, Jean Pargauskas, Vanda Neprikas, Joann Sobockis, Anelė Pocienė, Harriet Petrila, Juliana Blozis.

LELIJOS ŽIEDAS

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Atbudusi pavasario gamta pilna gyvybės ir jėgos. Su ja kartu ir žmonių širdyse kyla džiaugsmas, noras kurti, siekti grožio, tobulėti. Šias pavasario nuotaikas labiausiai išryškina ir stiprina džiaugsmingiausia krikščioniškojo pasaulio šventė Velykos. Šiam džiaugsmui išreikšti, šalia dvasinio susikauptimo bei pasiruošimo, žmonės yra įpratę ir fiziniai bei įvairiais simboliais išreikšti šios šventės džiaugsmą bei nuotaiką. Margučių dažymas, velykinio stalo paruošimas, gėlės, avinėliai, kiškučiai — tai prasmingi šios didžiosios šventės simboliai. Iš gėlių populiariausia lelija, kurios baltumas ir grožis, kilęs iš žemės, taip gražiai simboli-zuoja Kristaus prisikėlimą. Ypač šiame krašte ši gėlė nepa-

prastai mėgiama ir Velykų metu kiekvienoj šeimoj randama. Tad šia proga ir norėčiau atkreipti mielų šeiminių dėmesį, kaip lelijos žiedais papuošti Velykų stalą, tik, deja, ne gyvais žiedais, bet staltieselėmis, kurias mėginsime sulankstyti lelijų žiedų forma.

Staltieselės turi būti krakmu-luotos ir gerai išlaidytos (išpro-sytos). 1. Kampus užlenkti į centrą. 2. Pakartoti tai du kartus. 3. Atsargiai apversti ir vėl kampus sulanksti į centrą. Uždėti stiklinę centre, kad kampus prilauktų. 4. Atsargiai ištraukti viršutinius užlenkimus, vėliau vidurinius ir galiausiai pa-čius apatinius. Tokiu būdu gau-sime gražų vandens lelijos žie-dą.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ V. Kulikauskienė, ilgametė veikli L. D. K. Birutės dr-jos Chicago skyr. valdybos narė, išskilingai atšventė trejtą šeimos sukakčių: savo bei vyro gimtadienius ir dukros Irenos universiteto baigimą. Jos vyras Juozas yra ramovėnas ir šiemet jau išėjo į pensiją, tad proga vijo proga ir jos visos susibėgo į vieną.

Vaišėse dalyvavo keliasdešimt svečių. dauguma birutininkių ir ramovėnų. Sveikinimo kalbas pasakė ramovėnų atstovai: gen. ir pulk. Rėklaičiai, pulk. Tumas, Ališauskas. Birutininkių vardu žodį tarė skyr. pirm. M. Babickienė ir įteikė dovanėles V. Kulikauskienei ir dukrai Irenai. Svečius vaišino Irena ir jos du vedę broliai (universitetinio išsilavinimo) su žmonomis.

Stebint Kulikauskų šeimos tarpusavio santykius, aiškiai matėsi vaikų pagarba tėvams, tėvų meilė vaikams — tai gražus patriarchalinis besitvarkančios šeimos pavyzdys.

★ Elena Blandytė, mezzosopranas, ruošiasi intensyviai Lietuvos liaudies dainų, harmonizuotų K. B. Banaičio, rečitalui, kuris įvyks balandžio 20 d. 7 v. v. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Akompanuos prof. Vl. Jakubėnas. Rengėjai — meno draugija "Šatrija", minėdama tautos laisvės ir kovos jubiliejinius metus. "Šatrijai" energingai vadovauja poetė Julija Švabaitė - Gylienė.

★ Kotryna Lukas, fleitistė, Chicago simfoninio orkestro

Elena Zuriene (kairėje) atlieka įvedinio pareigas Don Varno pagelb. mot. vienete. Pirmininkės pareigas perima Omelė Pocienė. E. Zuriene yra Dariaus ir Girėno buv. pirmininkė ir apskrities buv. pirm.

Sveikata ir meilė

Mylintieji žmonės (ir mylimi) yra sveikiausi žmonės žemėje! Šitaip aiškina vienas garsus gydytojas. Anot jo, populiarius posakis "Meilė yra liga, pilna skausmu", nėra teisybė. Besimylintieji žmonės, pavyzdžiui, yra mažiau jautrūs širdies su-negalavimais, jie turi mažiau virškinimo sutrikimų, jie taipgi kenčia mažiau nuo visokių odos ligų ir kvėpavimo infekcijų, negu tie, kurie nemyl. Dvasinė ir fizinė sveikata eina kartu ranka rankon ir abi remiasi bei priklauso daug nuo meilės.